

IPI – "INSTITUT ZA PRIVREDNI INŽENJERING", d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBAVLJENIM TEHNIČKIM PREGLEDIMA U 2011. GODINI I STRUČNE TEME

Stručni bilten broj 17

STRUČNI BILTEN – IPI

Zenica, januar/siječanj 2012. godine

Izdavač: Institut za privredni inženjering d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

Za izdavača: mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Autori: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Amir Smajević, dipl. ing. elektrotehnike
Enver Delić, dipl. oec.
Davor Vidović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Josip Petrić, dipl. kriminalist
Himzo Džidić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Redakcijski odbor: prof. dr. Sabahudin Ekinović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
prof. dr. Nermina Zaimović-Uzunović, dipl. ing.
mašinstva/strojarstva
prof. dr. Safet Brdarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Recenzent: doc. dr Sabahudin Jašarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
(Mašinski fakultet u Zenici)

Lektor: mr. sc. Dragana Agić, dipl. iur

Računarska obrada: Institut za privredni inženjering d.o.o. Zenica

Štampa/Tisak: Štamparija Fojnica

Za Štampariju/Tiskaru: Šehzija Buljina

Tiraž: 400 komada

CERTIFIKAT

Certifikacijski ured
TÜV SÜD Management Service GmbH
potvrđuje, da je u preduzeću

IPI-Institut za privredni inženjering d.o.o.
Fakultetska 1
BA-72000 Zenica

za djelatnost

"a|TEST" aplikacija i baza podataka firme "a|NET" implementirana u IPI - Institutu za Privredni inženjering, stručnoj instituciji za nadzor rada stanica tehničkog pregleda vozila i njihovo uvezivanje u integralni IS sa ovlastima Vlade Federacije BiH

izgrađen i u primjeni
sistem upravljanja sigurnošću informacija
u skladu sa "Izjavom o primjenjivosti".

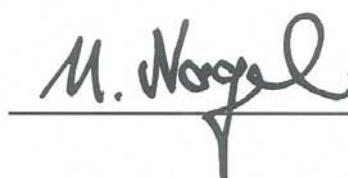
Ocenjom sistema upravljanja sigurnošću informacija
i izvještajem br.: **70747182**
dokazano je, da su ispunjeni zahtjevi

ISO/IEC 27001:2005

Ovaj certifikat važi do: **2012-08-31**

Registarski broj certifikata: **12 310 36647 TMS**

Verzija Izjave o primjenjivosti: 1011-ISM-D-0004, 2009-04-27

Minhen, 2009-09-02

TGA-ZM-07-92

IZVOD IZ RECENZIJE

Opšti podaci o Biltenu

Bilten sadrži 54 stranice teksta i koncipiran je u 6 tema.

Sadrži, ukupno, 24 Tabele, 5 grafikona i 3 slike koji dopunjavaju pojedine teme prikazane u Biltenu.

Ovaj broj biltena je kombinacija analize statističkih podataka o obavljenim tehničkim pregledima u 2011. godini i stručnih tema vezanih za poslove, kako rada stanica tehničkih pregleda i same institucije za nadzor ovih stanica, tema koje se odnose na problematiku bezbjednosti saobraćaja uopšte i sa primjerima iz jednog od Kantona FBiH i teme primjene video nadzora:

1. **Statistički pokazatelji o broju obavljenih pregleda sa analizom karakterističnih pokazatelja na tehničkim pregledima.** Ovaj dio je glavni dio Biltena i daje nam detaljne informacije o broju obavljenih pregleda po vrstama i kategorijama vozila u FBiH za period cijele 2011 godine. Putem većeg broja tabela i grafikona čitaoci mogu steći uvid u kompletno stanje na području cijele FBiH kao i pojedinačno po kantonima, i samim stanicama koje obavljaju ove preglede. Prikazane tabele na m ilustruju brojene podatke, od broja obavljenih pregleda (redovnih, preventivnih, šestomjesečnih, vanrednih,...), broja obavljenih pregleda po kantonima i stanicama, starosti vozila, broja neispravnosti po pojednim sistemima i sl. Takođe se veoma jednostavno mogu uočiti i promjene koje se dešavaju na polju obavljanja tehničkih pregleda kroz relativno malo povećanje broja obavljanja istih, broj grešaka koje se javljuju na pojednim sistemima vozila, kao i poređenjem podataka. Veliki dio prikazanih informacija može koristiti mnogim faktorima u ukupnom sistemu registracije vozila. Mišljenja smo da ovi podaci mogu biti dobra osnova za mnoge instance u njihovom planiranju, kako za stanice tehničkih pregleda, osiguravajuće kuće, tako i ministarstva unutrašnjih poslova. Takođe, ponovo ukazujemo na značajnu starost voznog parka u Bosni i Hercegovini (koja iz godine u godinu raste i pored uvoza relativno mlađih vozila), kao i stalne probleme u evidentiranju neispravnosti na stanicama tehničkih pregleda, što se ponavlja već duži niz vremena. Prostora za poboljšanje svakako još ima i na ovome ne treba stati (što je IPI Institut pokazao u drugoj temi), jer će samo na ovaj način, dosljednom primjenom u pogledu izvršenja tehničkih pregleda, barem donekle naše ceste biti sigurnije za sve učesnike u saobraćaju. Evidentirani problemi, oko neusklađenosti ravnomjerne raspoređenosti stanica, odnosno neravnomernog broja obavljenih tehničkih pregleda po pojednim kantonima, ostaju i dalje, ali se generalno može primjetiti da je prosječan broj obavljenih pregleda u granicama rentabilnosti rada stanica za tehničke preglede. Ovo ukazuje na činjenicu da je sistem tehničkih pregleda u FBIH, prilično dobro izbalansiran, sa težnjom da se u narednom periodu izvrši i balansiranje na onim dijelovima gdje je primjećen veliki broj pregleda u odnosu na stvarne mogućnosti stanica.
2. Treća tema nam donosi kratak izvještaj o poduzetim aktivnostima i unapređenjima, koja su postignuta u oblasti informacionog sistema, te postignutih rezultata zahvaljujući implementaciji standarda ISO/IEC (BAS) 27001, provedenih u Institutu za privredni inženjering u Zenici. Ova institucija in a ovaj način pokazuje da je spremna da prijenuje i usvaja sva nova rješenja u oblasti informatičkih tehnologija id a ih stavi u službu svih građana kako FBiH tako i cijele BiH. Nekada, nažalost, pojedine institucije sistema ne mogu prepoznati sve koristi koje mogu dobiti saradnjom sa ovom institucijom.
3. Naredne dvije teme usko vezane za problematiku bezbjednosti saobraćaja i to konkretno na području Posavskog kantona. Prva tema nam daje osnovne pojmove o saobraćajnim nezgodama, njihovom praćenju, klasifikaciji, prognoszi, uticaju i značaju djeovanja policije u prevenciji, te daje konkretne primjere za prostor Posavskog kantona. Druga tema se veže za značaj obuke svih sudionika u saobraćaju, kao osnovi prevenciju u sigurnosti samog saobraćaja.
4. Posljednja tema u ovom broju biltena je nastavak teme iz proteklog broja, a odnosi se na novine u oblasti video nadzora i njegovom uticaju na bezbjednost saobraćaja.
5. Na kraju biltena dat je popis aktivnih stanica u FBiH na kraju 2010. godine.

Zaključak:

Neophodan kontinuitet u radu, stalna unapređenja u svome radu, stalno obućavanje osoblja kako svoga tako i osoblja na stanicama, društvenu odgovornost u svome radu čime se može reći da opravdavaju misiju postojanja i ukazano povjerenje od strane Federalnog Ministarstva prometa i komunikacija da ovaj dio poslova povjeri IPI institutu. Stručnoj instituciji ponovo prelažemo da o svojim aktivnostima obavijesti i širu javnost, kroz javnu reklamu svoga rada kao i kroz prezentaciju podataka na naučnim i stručnim skupovima. Takođe da njegovu distribuciju izvrši svim relevantnim faktorima u cijeloj BiH, kao što su ministarstva. MUP-ovi, kuće osiguranja, itd.. Takođe pozivamo sve stručne ljude, kako iz naučnih krugova, tako i iz stručnih i državnih organa da nađu prostora i vremena za objavljivanje stručnih tema iz šire oblasti saobraćaja u ovom Biltenu kako bi se sa takvim temama upoznao širi krug čitalačke publike. Svakako da bi to doprinijelo kako povećanju saobraćajne kulture građanstva, tako i podizanju nivoa znanja o pojedinim temama, te ukupno rezultiralo povećanjem bezbjednosti saobraćajna na našim cestama.

U Zenici, januar 2012. godine

Recenzent

doc. dr. Sabahudin Jašarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

SADRŽAJ

IZVOD IZ RECENZIJE

1. UVOD	- 1 -
2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U 2011. GODINI PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE)	- 2 -
Muhamed Barut, Fuad Klisura	
2.1. BROJ OBAVLJENIH TEHNIČKIH PREGLEDA U FEDERACIJI BIH I KANTONIMA.....	- 2 -
2.1.1. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Unsko-sanskom kantonu	- 4 -
2.1.2. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Posavskom kantonu	- 6 -
2.1.3. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Tuzlanskom kantonu	- 7 -
2.1.4. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zeničko-dobojskom kantonu	- 9 -
2.1.5. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Srednjobosanskom kantonu	- 11 -
2.1.6. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.....	- 13 -
2.1.7. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zapadno-hercegovačkom kantonu.....	- 15 -
2.1.8. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu Sarajevo	- 16 -
2.1.9. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu 10	- 18 -
2.2. STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBAVLJENIM TEHNIČKIM PREGLEDIMA.....	- 21 -
3. IZVJEŠTAJ O POSLOVIMA UVEZIVANJA STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA U JEDINSTVEN INFORMATIČKI SISTEM I ISMS SISTEMU KVALITETA U IPI INSTITUTU ZENICA	- 30 -
Enver Delić, Semir Selimović, Amir Smajević	
3.1. Aktivnosti na održavanju sistema upravljanja sigurnošću informacija certificiranog.....	- 30 -
po standardu ISO/IEC 27001:2005.....	- 30 -
3.2. Aktivnosti koje se tiču kontinuiranog razvoja i unaprijeđenja softverskog rješenja.....	- 31 -
3.3. Aktivnosti koje se tiču kontinuiranog razvoja infrastrukture data centra;.....	- 31 -
3.4. Aktivnosti koje se tiču razvoja i unapređenja videonadzornog sistema:.....	- 32 -
3.5. Aktivnosti koje se tiču razvoja novih projekata;.....	- 32 -
4. SAOBRAĆAJNA NEZGODA KAO BITAN FAKTOR BEZBJEDNOSTI, STATISTIČKI POKAZATELJI IZ MUP –a ŽUPANIJE POSAVSKE / KANTONA 2 ORAŠJE.....	- 37 -
Davor Vidović	
A) UTICAJ POLICIJE NA BEZBJEDNOST SAOBRAĆAJA.....	- 37 -
B) OSNOVNI POJMOVI O SAOBRAĆAJNIM NEZGODAMA.....	- 37 -
C) PRAĆENJE I KLASIFIKACIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA.....	- 38 -
D) PROGNOZA DALJEG MANIFESTOVANJA BEZBJEDNOSNOG STANJA ODNOSNO SAOBRAĆAJNIH NEZGODA	- 39 -
E) ZNAČAJ PREVENTIVNO-REPRESIVNOG DJELOVANJA	- 39 -
F) STATISTIČKI, GRAFIČKI I TABELARNI PRIKAZI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA U MUP-u ŽP ORAŠJE ZA 2009., 2010. I PRVIH 9 MJESECI 2011. GODINE.....	- 40 -
G) ZAKLJUČAK	- 43 -
5. OBRAZOVANJE I OBUKA SUDIONIKA U PROMETU KAO OSNOVA PREVENCije SIGURNOSTI PROMETA	- 45 -
Josip Petrić	
5.1. Uvod	- 45 -
5.2. Proces prevencije u domenu osposobljavanja vozača kao sudionika u prometu.....	- 46 -
6. NOVINE U OBLASTI VIDEO NADZORA U OBLASTI BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA II- DIO	- 52 -
Himzo Džidić	

1. UVOD

Ovaj broj biltena je kombinacija analize statističkih podataka o obavljenim tehničkim pregledima i stručnih tema vezanih za poslove rada stanica tehničkih pregleda i onih, koje se odnose na problematiku bezbjednosti odvijanja saobraćaja i njenog poboljšanja. Može se konstantovati da sve veći broj odgovornih i eminentnih stručnjaka iz oblasti bezbjednosti saobraćaja u Bosni i Hercegovini daje svoj doprinos u kvaliteti stručnog biltena putem objave svojih autorskih radova.

Poglavlje 2. predstavlja statističku analizu podataka u 2011. godini, sa kraćom analizom i ostalih pokazatelja dobivenih na osnovu unesenih podataka prilikom vršenja tehničkog pregleda.

Poglavlje 3. stručnog biltena predstavlja kratak izvještaj o unapređenjima, koja su postignuta u oblasti informacionog sistema, te postignutih rezultata zahvaljujući implementaciji standarda ISO/IEC (BAS) 27001, u Institutu za privredni inženjering u Zenici.

U poglavlju 4. i 5. su obrađene teme usko vezane za problematiku bezbjednosti saobraćaja na području Posavskog kantona.

U šestom poglavlju stručnog biltena su prezentirane novine u oblasti video nadzora s ciljem povećanja bezbjednosti saobraćaja, a radi se o drugom dijelu rada. Prvi dio ovog rada je objavljen u prošlom broju stručnog biltena.

2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U 2011. GODINI PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE)

Autori: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjering, Zenica

Broj obavljenih pregleda prikazan je po kantonima, općinama i stanicama tehničkih pregleda. Prikazani su podaci i za stanice tehničkih pregleda, koje više ne rade, te stanice tehničkih pregleda koje su promijenile vlasništvo.

2.1. BROJ OBAVLJENIH TEHNIČKIH PREGLEDA U FEDERACIJI BIH I KANTONIMA

U tabeli 1. dat je prikaz obavljenih pregleda po vrstama pregleda i po broju obavljenih EKO testova za područje Federacije BiH. Za područje kantona u Federaciji BiH podaci su prikazani u tabeli 2. U sljedećim potpoglavlјjima su dati i obavljeni pregledi po pojedinim stanicama tehničkih pregleda. Nema posebnog potpoglavlja za područje Bosanskopodrinjskog kantona, već su podaci dati samo u tabeli 2., pošto na tom području radi samo jedna stanica pod nazivom Autocentar BH, Goražde.

Tabela 1. Broj obavljenih pregleda i broj EKO TEST-ova u Federaciji BiH

	Preventivni pregledi		Redovni pregledi		Redovni šestomjesečni pregledi		Tehničko-eksploatacioni pregledi		Vanredni pregledi	
	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova
RADNA MAŠINA	9	0	877	6	7	0	5	0	41	0
L1	0	0	2.487	59	0	0	0	0	71	5
L2	0	0	339	5	0	0	0	0	6	0
L3	1	0	4.718	3.479	1	0	0	0	95	2
L4	0	0	8	7	0	0	0	0	0	0
L5	0	0	24	20	0	0	0	0	0	0
L6	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0
L7	0	0	146	112	0	0	0	0	4	0
M1	677	5	452.568	452.096	1.876	21	2.724	2.721	6.909	906
M2	111	0	100	100	302	0	381	377	10	5
M3	1102	0	499	499	1.794	4	1.959	1.902	58	18
N1	7038	13	6.811	6.802	17.500	88	22.777	22.657	465	126
N2	4122	8	1.565	1.491	5.635	34	7.414	7.212	174	61
N3	4175	5	2.554	2.512	8.088	15	9.378	9.180	265	83
O1	3	0	2.320	0	4	0	10	0	44	0
O2	139	0	904	0	337	0	894	0	28	0
O3	100	0	595	0	160	0	287	0	24	0
O4	1915	0	1.683	0	4.328	0	4.813	0	152	0
T1	0	0	1.194	6	2	0	0	0	19	0
T2	0	0	706	9	0	0	0	0	5	0
T3	0	0	210	3	0	0	0	0	17	0
T4	0	0	134	2	1	0	0	0	9	0
T5	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0
	19.392	31	480.467	467.208	40.035	162	50.642	44.049	8.396	1.206
UKUPNO PREGLEDA	598.932				UKUPNO EKO TESTOVA	512.656				

Tabela 2. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po kantonima u Federaciji BiH

KANTON	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
Unsko - sanski kanton	PREV	3.070
	RED	50.237
	RED - 6	3.537
	TEU	4.664
	VANR	745
	UKUPNO	62.253
Posavski kanton	PREV	272
	RED	9.075
	RED - 6	597
	TEU	896
	VANR	57
	UKUPNO	10.897
Tuzlanski kanton	PREV	4.105
	RED	93.715
	RED - 6	9.243
	TEU	10.263
	VANR	2.171
	UKUPNO	119.497
Zeničko – dobojski kanton	PREV	2.538
	RED	73.574
	RED - 6	7.423
	TEU	7.923
	VANR	809
	UKUPNO	92.267
Bosanskopodrinjski kanton	PREV	131
	RED	5.342
	RED - 6	303
	TEU	389
	VANR	63
	UKUPNO	6.228

KANTON	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
Srednjobosanski kanton	PREV	2.483
	RED	46.843
	RED - 6	4.321
	TEU	5.860
	VANR	344
	UKUPNO	59.851
Hercegovačko-neretvanski kanton	PREV	2.501
	RED	56.632
	RED - 6	3.650
	TEU	6.029
	VANR	954
	UKUPNO	69.766
Zapadno – hercegovački kanton	PREV	1.452
	RED	23.855
	RED - 6	1.971
	TEU	3.582
	VANR	162
	UKUPNO	31.022
Kanton Sarajevo	PREV	2.290
	RED	108.635
	RED - 6	8.334
	TEU	9.671
	VANR	2.967
	UKUPNO	131.897
Kanton 10	PREV	550
	RED	12.559
	RED - 6	656
	TEU	1.365
	VANR	124
	UKUPNO	15.254

2.1.1. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Unsko-sanskom kantonu

Tabela 3. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Unsko-sanskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
ALIOS, Bihać	PREV	134
	RED	5.276
	RED - 6	358
	TEU	442
	VANR	79
	STP UKUPNO	6.289
BERLINA, Bihać	PREV	244
	RED	3.407
	RED - 6	266
	TEU	300
	VANR	120
	STP UKUPNO	4.337
ČAVKIĆ, Bihać	PREV	472
	RED	3.791
	RED - 6	210
	TEU	373
	VANR	44
	STP UKUPNO	4.890
KAMION CENTAR, Bihać	PREV	183
	RED	2.345
	RED - 6	215
	TEU	307
	VANR	41
	STP UKUPNO	3.091
OPĆINA UKUPNO		18.607
REMIS, Bosanska Krupa - Ljusina	PREV	181
	RED	2.021
	RED - 6	194
	TEU	225
	VANR	17
	STP UKUPNO	2.638
REMIS, Bosanska Krupa - Proleterska	PREV	155
	RED	2.529
	RED - 6	181
	TEU	220
	VANR	32
	STP UKUPNO	3.117
OPĆINA UKUPNO		5.755
RISOVIĆ COMERCE, Bosanski Petrovac	PREV	126
	RED	1.725
	RED - 6	177
	TEU	202
	VANR	56
	STP UKUPNO	2.286
OPĆINA UKUPNO		2.286
AUTO-KONTAKT, Bužim	PREV	174
	RED	2.452
	RED - 6	106
	TEU	175
	VANR	10
	STP UKUPNO	2.917

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OPĆINA UKUPNO	PREV	2.917
	RED	95
	RED - 6	30
	TEU	79
	VANR	25
	STP UKUPNO	2.792
AGRAM, Cazin	PREV	203
	RED	4.315
	RED - 6	342
	TEU	470
	VANR	26
	STP UKUPNO	5.356
AUTO STIL, Cazin	PREV	146
	RED	2.308
	RED - 6	86
	TEU	207
	VANR	28
	STP UKUPNO	2.775
ČAVKIĆ, Cazin	PREV	264
	RED	1.380
	RED - 6	117
	TEU	281
	VANR	22
	STP UKUPNO	2.064
OPĆINA UKUPNO		12.987
AUTOCENTAR, Ključ	PREV	124
	RED	2.302
	RED - 6	186
	TEU	232
	VANR	70
	STP UKUPNO	2.914
OPĆINA UKUPNO		2.914
ILMA, Sanski Most	PREV	107
	RED	2.181
	RED - 6	132
	TEU	144
	VANR	34
	STP UKUPNO	2.598
KVIM Company, Sanski Most	PREV	216
	RED	3.679
	RED - 6	345
	TEU	429
	VANR	67
	STP UKUPNO	4.736
OPĆINA UKUPNO		7.334
ADDA PROMET, Velika Kladuša	PREV	9
	RED	2.461
	RED - 6	154
	TEU	139
	VANR	23

nastavak tabele 3. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
ADDA PROMET, Velika Kladuša	STP UKUPNO	2.786
ELVIS, Velika Kladuša	PREV	237
	RED	5.502
	RED - 6	438
	TEU	439
	VANR	51
	STP UKUPNO	6.667
OPĆINA UKUPNO		9.453

2.1.2. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Posavskom kantonu**Tabela 4.** Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Posavskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Odžak	PREV	178
	RED	3.095
	RED - 6	237
	TEU	355
	VANR	23
	STP UKUPNO	3.888
OPĆINA UKUPNO		3.888
DERBY, Orašje	PREV	31
	RED	2.960
	RED - 6	180
	TEU	265
	VANR	7
	STP UKUPNO	3.443
TEHNOSERVIS, Orašje	PREV	63
	RED	3.020
	RED - 6	180
	TEU	276
	VANR	27
	STP UKUPNO	3.566
OPĆINA UKUPNO		7.009

2.1.3. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Tuzlanskom kantonu
Tabela 5. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Tuzlanskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
REMIS, Banovići	PREV	283
	RED	3.988
	RED - 6	350
	TEU	395
	VANR	193
	STP UKUPNO	5.209
OPĆINA UKUPNO		5.209
OSING, Čelić	PREV	83
	RED	1.344
	RED - 6	255
	TEU	248
	VANR	10
	STP UKUPNO	1.940
OPĆINA UKUPNO		1.940
OSING, Doboј Istok	PREV	63
	RED	1.673
	RED - 6	227
	TEU	247
	VANR	25
	STP UKUPNO	2.235
OPĆINA UKUPNO		2.235
MP LIDO COMPANY, Gračanica	PREV	2
	RED	2.897
	RED - 6	390
	TEU	271
	VANR	11
	STP UKUPNO	3.571
SISKO-TRADE, Gračanica	PREV	230
	RED	3.412
	RED - 6	433
	TEU	488
	VANR	22
	STP UKUPNO	4.585
TRANSPORT, Gračanica	PREV	273
	RED	2.919
	RED - 6	441
	TEU	479
	VANR	44
	STP UKUPNO	4.156
OPĆINA UKUPNO		12.312
GRAD LUX, Gradačac	PREV	309
	RED	3.132
	RED - 6	248
	TEU	453
	VANR	58
	STP UKUPNO	4.200
GRAPS, Gradačac	PREV	293
	RED	3.262
	RED - 6	285
	TEU	433
	VANR	50
	STP UKUPNO	4.323

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
VOĆE-TRANZIT, Gradačac	PREV	157
	RED	2.101
	RED - 6	383
	TEU	402
	VANR	31
	STP UKUPNO	3.074
OPĆINA UKUPNO		11.597
AMOX TREYD, Kalesija	PREV	100
	RED	2.275
	RED - 6	176
	TEU	183
	VANR	22
	STP UKUPNO	2.756
POLO JUNIOR, Kalesija	PREV	179
	RED	3.437
	RED - 6	313
	TEU	330
	VANR	33
	STP UKUPNO	4.292
OPĆINA UKUPNO		7.048
OSING, Kladanj	PREV	88
	RED	1.770
	RED - 6	95
	TEU	240
	VANR	33
	STP UKUPNO	2.226
OPĆINA UKUPNO		2.226
AUTO-MOTOR, Lukavac	PREV	127
	RED	2.044
	RED - 6	141
	TEU	175
	VANR	19
	STP UKUPNO	2.506
JAMBOSS, Lukavac	PREV	193
	RED	5.899
	RED - 6	457
	TEU	499
	VANR	93
	STP UKUPNO	7.141
OSING, Lukavac	PREV	69
	RED	2.862
	RED - 6	181
	TEU	186
	VANR	30
	STP UKUPNO	3.328
OPĆINA UKUPNO		12.975

nastavak tabele 5. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
STTP KAHРИB, Sapna	PREV	130
	RED	1.091
	RED - 6	12
	TEU	106
	VANR	17
	STP UKUPNO	1.356
OPĆINA UKUPNO		1.356
AGRAM, Srebrenik	PREV	53
	RED	2.391
	RED - 6	182
	TEU	199
	VANR	43
	STP UKUPNO	2.868
REMIS, Srebrenik	PREV	116
	RED	3.281
	RED - 6	334
	TEU	372
	VANR	81
	STP UKUPNO	4.184
SELIMPEX, Srebrenik	PREV	151
	RED	2.206
	RED - 6	201
	TEU	293
	VANR	37
	STP UKUPNO	2.888
OPĆINA UKUPNO		9.940
AGRAM, Tuzla	PREV	201
	RED	5.858
	RED - 6	385
	TEU	429
	VANR	263
	STP UKUPNO	7.136
AUTOCENTAR BH, Tuzla	PREV	70
	RED	6.289
	RED - 6	398
	TEU	422
	VANR	145
	STP UKUPNO	7.324
HAJASINŽENJERING, Tuzla	PREV	108
	RED	2.901
	RED - 6	267
	TEU	391
	VANR	80
	STP UKUPNO	3.747
REMIS, Tuzla	PREV	11
	RED	3.674
	RED - 6	957
	TEU	830
	VANR	166
	STP UKUPNO	5.638

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
SAMN, Tuzla	PREV	177
	RED	2.646
	RED - 6	680
	TEU	638
	VANR	123
	STP UKUPNO	4.264
SONI LUX, Tuzla	PREV	70
	RED	6.703
	RED - 6	368
	TEU	297
	VANR	258
	STP UKUPNO	7.696
POLO JUNIOR, Tuzla	PREV	9
	RED	417
	RED - 6	19
	TEU	32
	VANR	15
	STP UKUPNO	492
OPĆINA UKUPNO		36.297
AUTOCENTAR BH, Živinice	PREV	113
	RED	4.301
	RED - 6	196
	TEU	210
	VANR	23
	STP UKUPNO	4.843
REMIS, Živinice	PREV	397
	RED	4.495
	RED - 6	370
	TEU	533
	VANR	95
	STP UKUPNO	5.890
ŽIVINICEREMONT, Živinice	PREV	50
	RED	4.447
	RED - 6	499
	TEU	482
	VANR	151
	STP UKUPNO	5.629
OPĆINA UKUPNO		16.362

2.1.4. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zeničko-dobojskom kantonu
Tabela 6. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Zeničko-dobojskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AC, Breza	PREV	148
	RED	2.726
	RED - 6	251
	TEU	331
	VANR	36
	STP UKUPNO	3.492
OPĆINA UKUPNO		3.492
BOSNAEXPRES, Doboj Jug	PREV	17
	RED	2.107
	RED - 6	86
	TEU	108
	VANR	51
	STP UKUPNO	2.369
GANJGO LINE, Doboj-Jug	PREV	155
	RED	2.625
	RED - 6	682
	TEU	659
	VANR	14
	STP UKUPNO	4.135
OPĆINA UKUPNO		6.504
GM-AC, Kakanj	PREV	110
	RED	3.236
	RED - 6	347
	TEU	321
	VANR	70
	STP UKUPNO	4.084
TRANSPORT, Kakanj	PREV	178
	RED	4.112
	RED - 6	354
	TEU	382
	VANR	54
	STP UKUPNO	5.080
OPĆINA UKUPNO		9.164
REMIS, Maglaj	PREV	113
	RED	1.765
	RED - 6	260
	TEU	328
	VANR	20
	STP UKUPNO	2.486
SJAJ, Maglaj	PREV	3
	RED	1.820
	RED - 6	17
	TEU	22
	VANR	5
	STP UKUPNO	1.867
OPĆINA UKUPNO		4.353
ŠIP STUPČANICA, Olovo	PREV	57
	RED	1.932
	RED - 6	91
	TEU	121
	VANR	21
	STP UKUPNO	2.222

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OPĆINA UKUPNO		2.222
AUTO CENTAR ŠKOLJIĆ, Tešanj	PREV	111
	RED	3.636
	RED - 6	363
	TEU	352
	VANR	47
	STP UKUPNO	4.509
PSC-JELAH, Tešanj	PREV	145
	RED	1.344
	RED - 6	447
	TEU	427
	VANR	17
	STP UKUPNO	2.380
REMIS, Tešanj	PREV	83
	RED	2.044
	RED - 6	236
	TEU	236
	VANR	38
	STP UKUPNO	2.637
OPĆINA UKUPNO		9.526
ĆOSIĆPROMEX, Usora	PREV	36
	RED	1.413
	RED - 6	133
	TEU	128
	VANR	9
	STP UKUPNO	1.719
OPĆINA UKUPNO		1.719
OSING, Vareš	PREV	53
	RED	1.448
	RED - 6	87
	TEU	112
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.706
OPĆINA UKUPNO		1.706
A & BONUS, Visoko	PREV	153
	RED	3.023
	RED - 6	506
	TEU	552
	VANR	43
	STP UKUPNO	4.277
BTS, Visoko	PREV	0
	RED	2.598
	RED - 6	250
	TEU	212
	VANR	32
	STP UKUPNO	3.092
REMIS, Visoko	PREV	26
	RED	4.910
	RED - 6	437
	TEU	538
	VANR	32
	STP UKUPNO	5.943

nastavak tabele 6. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OPĆINA UKUPNO		13.312
BN-STEP, Zavidovići	PREV	113
	RED	3.583
	RED - 6	278
	TEU	333
	VANR	20
	STP UKUPNO	4.327
BN-STEP, Zavidovići PJ-2	PREV	57
	RED	1.852
	RED - 6	85
	TEU	96
	VANR	8
	STP UKUPNO	2.098
OPĆINA UKUPNO		6.425
AGRAM, Zenica	PREV	123
	RED	4.997
	RED - 6	513
	TEU	511
	VANR	90
	STP UKUPNO	6.234
AUTOCENTAR BH, Zenica	PREV	239
	RED	5.125
	RED - 6	417
	TEU	418
	VANR	50
	STP UKUPNO	6.249
OSING, Zenica	PREV	37
	RED	4.728
	RED - 6	111
	TEU	100
	VANR	31
	STP UKUPNO	5.007
REMIS, Zenica	PREV	132
	RED	5.264
	RED - 6	478
	TEU	468
	VANR	29
	STP UKUPNO	6.371
TPV, Zenica	PREV	57
	RED	2.078
	RED - 6	267
	TEU	257
	VANR	26
	STP UKUPNO	2.685
OPĆINA UKUPNO		26.546
AGRAM, Žepče	PREV	74
	RED	1.858
	RED - 6	156
	TEU	212
	VANR	19
	STP UKUPNO	2.319
K-PROJEKT, Žepče	PREV	128
	RED	1.599
	RED - 6	218

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
K-PROJEKT, Žepče	TEU	209
	VANR	19
	STP UKUPNO	2.173
ZOVKO AUTO, Žepče	PREV	190
	RED	1.751
	RED - 6	353
	TEU	490
	VANR	22
	STP UKUPNO	2.806
OPĆINA UKUPNO		7.298

2.1.5. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Srednjobosanskom kantonu

Tabela 7. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Srednjobosanskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Bugojno	PREV	90
	RED	1.398
	RED - 6	126
	TEU	169
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.789
AUTO MOTO KLUB "BUGOJNO", Bugojno	PREV	107
	RED	1.363
	RED - 6	152
	TEU	192
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.820
AUTOCENTAR BH, Bugojno	PREV	125
	RED	1.281
	RED - 6	100
	TEU	217
	VANR	12
	STP UKUPNO	1.735
MGM-TP, Bugojno	PREV	191
	RED	1.775
	RED - 6	29
	TEU	227
	VANR	6
	STP UKUPNO	2.228
OPĆINA UKUPNO		7.572
NEXT, Busovača	PREV	80
	RED	2.435
	RED - 6	153
	TEU	204
	VANR	30
	STP UKUPNO	2.902
ORMAN, Busovača	PREV	60
	RED	1.470
	RED - 6	188
	TEU	207
	VANR	18
	STP UKUPNO	1.943
OPĆINA UKUPNO		4.845
ASA PSS, Donji Vakuf	PREV	97
	RED	881
	RED - 6	57
	TEU	145
	VANR	7
	STP UKUPNO	1.187
SILVER OST, Donji Vakuf	PREV	99
	RED	776
	RED - 6	73
	TEU	130
	VANR	4
	STP UKUPNO	1.082
OPĆINA UKUPNO		2.269

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AUTO COMMERCE, Gornji Vakuf/Uskoplje	PREV	76
	RED	1.412
	RED - 6	80
	TEU	140
	VANR	3
	STP UKUPNO	1.711
REMIS, Gornji Vakuf/Uskoplje	PREV	149
	RED	1.592
	RED - 6	89
	TEU	181
	VANR	6
	STP UKUPNO	2.017
OPĆINA UKUPNO		3.728
AGRAM, Jajce	PREV	149
	RED	1.836
	RED - 6	176
	TEU	316
	VANR	16
	STP UKUPNO	2.493
CROATIA VITEZ PJ 2, Jajce	PREV	15
	RED	2.314
	RED - 6	208
	TEU	221
	VANR	13
	STP UKUPNO	2.771
OPĆINA UKUPNO		5.264
GRAKOP, Kiseljak	PREV	62
	RED	962
	RED - 6	85
	TEU	110
	VANR	12
	STP UKUPNO	1.231
MARKOVIĆ, Kiseljak	PREV	358
	RED	4.733
	RED - 6	513
	TEU	732
	VANR	33
	STP UKUPNO	6.369
METALMERC, Kiseljak	PREV	70
	RED	1.643
	RED - 6	154
	TEU	175
	VANR	11
	STP UKUPNO	2.053
OPĆINA UKUPNO		9.653
ŠPD/ŠGD ŠUMARIJA, Fojnica	PREV	76
	RED	2.023
	RED - 6	132
	TEU	185
	VANR	19
	STP UKUPNO	2.435

nastavak tabele 7. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OPĆINA UKUPNO		2.435
CROATIA VITEZ, P.J. 1, Novi Travnik	PREV	60
	RED	1.015
	RED - 6	92
	TEU	111
	VANR	0
	STP UKUPNO	1.278
TURBO-PROM, Novi Travnik	PREV	88
	RED	2.652
	RED - 6	121
	TEU	208
	VANR	15
	STP UKUPNO	3.084
OPĆINA UKUPNO		4.362
AKT Travnik, Travnik	PREV	156
	RED	3.264
	RED - 6	291
	TEU	295
	VANR	30
	STP UKUPNO	4.036
LAŠVA KOMERC, Travnik	PREV	122
	RED	1.844
	RED - 6	260
	TEU	277
	VANR	33
	STP UKUPNO	2.536
OPĆINA UKUPNO		6.572
AUTO KUĆA MATOŠEVIĆ, Vitez	PREV	96
	RED	4.184
	RED - 6	270
	TEU	325
	VANR	18
	STP UKUPNO	4.893
CROATIA VITEZ, Vitez	PREV	114
	RED	2.466
	RED - 6	171
	TEU	314
	VANR	11
	STP UKUPNO	3.076
REMIS, Vitez	PREV	41
	RED	2.720
	RED - 6	667
	TEU	675
	VANR	33
	STP UKUPNO	4.136
TEH-HERCEGOVINA, Vitez	PREV	2
	RED	804
	RED - 6	134
	TEU	104
	VANR	2
	STP UKUPNO	1.046
OPĆINA UKUPNO		13.151

2.1.6. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Hercegovačko-neretvanskom kantonu
Tabela 8. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Hercegovačko - neretvanskom kantonu

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO	STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Mostar	PREV	115	MP LIDO COMPANY, Mostar	TEU	247
	RED	6.801		VANR	16
	RED - 6	296		STP UKUPNO	2.102
	TEU	433	VELMOSC COMPANY, Mostar	PREV	6
	VANR	160		RED	60
	STP UKUPNO	7.805		RED - 6	4
APRO MEHANIZACIJA, Mostar	PREV	312		TEU	22
	RED	2.376		VANR	0
	RED - 6	44		STP UKUPNO	92
	TEU	341		PREV	0
	VANR	53		RED	5
	STP UKUPNO	3.126		RED - 6	1
ASA PSS, Mostar - Sutina	PREV	138		TEU	0
	RED	2.851		VANR	0
	RED - 6	164		STP UKUPNO	6
	TEU	244	OPĆINA UKUPNO		38.696
	VANR	39		PREV	41
	STP UKUPNO	3.436		RED	1.057
ASA PSS,Mostar – Bišće Polje	PREV	218		RED - 6	26
	RED	3.375		TEU	95
	RED - 6	281		VANR	4
	TEU	379		STP UKUPNO	1.223
	VANR	68		OPĆINA UKUPNO	1.223
	STP UKUPNO	4.321	STP NEUM, Neum	PREV	51
CROAUTO, Mostar	PREV	177		RED	1.420
	RED	5.890		RED - 6	65
	RED - 6	322		TEU	192
	TEU	453		VANR	5
	VANR	187		STP UKUPNO	1.733
	STP UKUPNO	7.029		PREV	23
ENERGY COMMERCE, Mostar	PREV	70	PROTEHNA, Prozor - Rama	RED	880
	RED	3.285		RED - 6	35
	RED - 6	144		TEU	59
	TEU	272		VANR	6
	VANR	53		STP UKUPNO	1.003
	STP UKUPNO	3.824		OPĆINA UKUPNO	2.736
HAJASINŽENJERING, Mostar	PREV	86	AGRAM, Stolac	PREV	122
	RED	1.855		RED	1.718
	RED - 6	29		RED - 6	8
	TEU	156		TEU	167
	VANR	35		VANR	8
	STP UKUPNO	2.161		STP UKUPNO	2.023
MEHANIZACIJA, Mostar	PREV	60	AK EL-GO, Stolac	PREV	33
	RED	3.822		RED	261
	RED - 6	414		RED - 6	0
	TEU	433		TEU	22
	VANR	65		VANR	1
	STP UKUPNO	4.794		STP UKUPNO	317
MP LIDO COMPANY, Mostar	PREV	195	OPĆINA UKUPNO		2.340
	RED	1.493		PREV	
	RED - 6	151		RED	

nastavak tabele 8. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
TEH-HERCEGOVINA, Čapljina	PREV	57
	RED	1.242
	RED - 6	64
	TEU	155
	VANR	3
	STP UKUPNO	1.521
AGRAM, Čapljina	PREV	148
	RED	3.119
	RED - 6	191
	TEU	308
	VANR	24
	STP UKUPNO	3.790
CROATIA – REMONT, Čapljina	PREV	157
	RED	2.321
	RED - 6	311
	TEU	524
	VANR	59
	STP UKUPNO	3.372
OPĆINA UKUPNO		8.683
AGRAM, Čitluk	PREV	190
	RED	3.389
	RED - 6	161
	TEU	316
	VANR	53
	STP UKUPNO	4.109
TEH-HERCEGOVINA, Čitluk	PREV	37
	RED	2.201
	RED - 6	354
	TEU	404
	VANR	32
	STP UKUPNO	3.028
OPĆINA UKUPNO		7.137
REMIS, Konjic	PREV	150
	RED	2.593
	RED - 6	340
	TEU	518
	VANR	27
	STP UKUPNO	3.628
REMIS TP 1, Konjic	PREV	21
	RED	2.508
	RED - 6	62
	TEU	97
	VANR	25
	STP UKUPNO	2.713
AGRAM, Konjic	PREV	5
	RED	146
	RED - 6	12
	TEU	9
	VANR	0
	STP UKUPNO	172
OPĆINA UKUPNO		6.513
OSING, Jablanica	PREV	89
	RED	1.964
	RED - 6	171

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OSING, Jablanica	TEU	183
	VANR	31
	STP UKUPNO	2.438
OPĆINA UKUPNO		2.438

2.1.7. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zapadno-hercegovačkom kantonu

Tabela 9. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Zapadno - hercegovačkom kantonu

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Grude	PREV	106
	RED	2.164
	RED - 6	153
	TEU	253
	VANR	12
	STP UKUPNO	2.688
STP JAKOV MIKULIĆ, Grude	PREV	83
	RED	1.038
	RED - 6	150
	TEU	285
	VANR	17
	STP UKUPNO	1.573
VISOKA, Grude	PREV	89
	RED	870
	RED - 6	82
	TEU	132
	VANR	4
	STP UKUPNO	1.177
OPĆINA UKUPNO		5.438
AGRAM, Ljubuški	PREV	372
	RED	3.620
	RED - 6	191
	TEU	545
	VANR	48
	STP UKUPNO	4.776
CROTEHNA, Ljubuški	PREV	183
	RED	3.143
	RED - 6	325
	TEU	526
	VANR	24
	STP UKUPNO	4.201
OPĆINA UKUPNO		8.977
AUTO-INDILOVIĆ, Posušje	PREV	266
	RED	2.752
	RED - 6	317
	TEU	610
	VANR	19
	STP UKUPNO	3.964
LAGER, Posušje	PREV	75
	RED	1.773
	RED - 6	104
	TEU	207
	VANR	11
	STP UKUPNO	2.170
OPĆINA UKUPNO		6.134
AUTO LIJANOVIĆ 1, Široki Brijeg	PREV	59
	RED	1.829
	RED - 6	162
	TEU	283
	VANR	12
	STP UKUPNO	2.345

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AUTO LIJANOVIĆ 2, Široki Brijeg	PREV	88
	RED	1.414
	RED - 6	122
	TEU	261
	VANR	4
	STP UKUPNO	1.889
AUTOCENTAR, Široki Brijeg	PREV	131
	RED	5.252
	RED - 6	365
	TEU	480
	VANR	11
	STP UKUPNO	6.239
OPĆINA UKUPNO		10.473

2.1.8. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu Sarajevo
Tabela 10. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Kantonu Sarajevo

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Centar	PREV	0
	RED	472
	RED - 6	24
	TEU	23
	VANR	15
	STP UKUPNO	534
AUTODELTA, Centar	PREV	43
	RED	11.572
	RED - 6	220
	TEU	383
	VANR	162
	STP UKUPNO	12.380
OPĆINA UKUPNO		12.914
TG, Hadžići	PREV	77
	RED	2.218
	RED - 6	141
	TEU	167
	VANR	3
	STP UKUPNO	2.606
TRZ HADŽIĆI, Hadžići	PREV	23
	RED	2.810
	RED - 6	145
	TEU	161
	VANR	7
	STP UKUPNO	3.146
AMARIN TREJD, Hadžići	PREV	50
	RED	1.355
	RED - 6	114
	TEU	127
	VANR	8
	STP UKUPNO	1.654
OPĆINA UKUPNO		7.406
AGRAM, Ilička	PREV	4
	RED	4.968
	RED - 6	475
	TEU	531
	VANR	24
	STP UKUPNO	6.002
BIHAMK, Ilička	PREV	98
	RED	3.189
	RED - 6	221
	TEU	251
	VANR	107
	STP UKUPNO	3.866
TEHPROV, Ilička	PREV	79
	RED	1.944
	RED - 6	151
	TEU	174
	VANR	56
	STP UKUPNO	2.404
ŠILJAK, Ilička	PREV	63
	RED	4.650

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
ŠILJAK, Ilička	RED - 6	310
	TEU	357
	VANR	66
	STP UKUPNO	5.446
OPĆINA UKUPNO		17.718
OSING, Ilijaš	PREV	36
	RED	4.298
	RED - 6	252
	TEU	281
	VANR	40
	STP UKUPNO	4.907
OPĆINA UKUPNO		4.907
ASA PSS, Novi Grad	PREV	1
	RED	1.204
	RED - 6	61
	TEU	277
	VANR	129
	STP UKUPNO	1.672
CENTROTRANS TRANZIT, Novi Grad	PREV	586
	RED	3.226
	RED - 6	907
	TEU	920
	VANR	117
	STP UKUPNO	5.756
HIDROGRADNJA, Novi Grad	PREV	114
	RED	1.388
	RED - 6	391
	TEU	352
	VANR	104
	STP UKUPNO	2.349
KJKP GRAS Depo trolejbusa, Novi Grad	PREV	12
	RED	91
	RED - 6	30
	TEU	40
	VANR	0
	STP UKUPNO	173
KJKP GRAS, Velika Drveta 1, Novi Grad	PREV	149
	RED	3.106
	RED - 6	481
	TEU	367
	VANR	57
	STP UKUPNO	4.160
REMIS, Novi Grad	PREV	0
	RED	13.628
	RED - 6	1.337
	TEU	1.484
	VANR	227
	STP UKUPNO	16.676
AGRAM, Novi Grad	PREV	69
	RED	10.507
	RED - 6	572
	TEU	679

nastavak tabele 10. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Novi Grad	VANR	528
	STP UKUPNO	12.355
REMIS PJ TP 1, Novi Grad	PREV	2
	RED	3.926
	RED - 6	127
	TEU	384
	VANR	85
	STP UKUPNO	4.524
OPĆINA UKUPNO		47.665
AUTOCENTAR BH, Novo Sarajevo	PREV	242
	RED	12.764
	RED - 6	833
	TEU	913
	VANR	399
	STP UKUPNO	15.151
AC QUATTRO, Novo Sarajevo	PREV	444
	RED	9.613
	RED - 6	432
	TEU	647
	VANR	506
	STP UKUPNO	11.642
UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI, Novo Sarajevo	PREV	35
	RED	4.271
	RED - 6	463
	TEU	413
	VANR	197
	STP UKUPNO	5.379
GMC INŽENJERING, Novo Sarajevo	PREV	5
	RED	1.402
	RED - 6	15
	TEU	42
	VANR	24
	STP UKUPNO	1.488
OPĆINA UKUPNO		33.660
OSING, Vogošća	PREV	5
	RED	4.623
	RED - 6	227
	TEU	190
	VANR	75
	STP UKUPNO	5.120
TMP AHMETSPAHIĆ, Vogošća	PREV	153
	RED	1.410
	RED - 6	405
	TEU	508
	VANR	31
	STP UKUPNO	2.507
OPĆINA UKUPNO		7.627

2.1.9. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu 10.
Tabela 11. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Kantonu 10.

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
FINVEST DRVAR, Drvar	PREV	107
	RED	637
	RED - 6	35
	TEU	120
	VANR	6
	STP UKUPNO	905
OPĆINA UKUPNO		905
AUTOSERVIS VILA, Kupres	PREV	34
	RED	657
	RED - 6	0
	TEU	8
	VANR	5
	STP UKUPNO	704
OPĆINA UKUPNO		704
AC KRŽELJ, Livno	PREV	86
	RED	2.720
	RED - 6	133
	TEU	232
	VANR	42
	STP UKUPNO	3.213
EUROSERVIS, Livno	PREV	83
	RED	2.787
	RED - 6	93
	TEU	224
	VANR	26
	STP UKUPNO	3.213
2000-DARC, Livno	PREV	113
	RED	1.401
	RED - 6	87
	TEU	245
	VANR	5
	STP UKUPNO	1.851
OPĆINA UKUPNO		8.277
AGRAM, Tomislavgrad	PREV	40
	RED	1.519
	RED - 6	107
	TEU	182
	VANR	18
	STP UKUPNO	1.866
AGROMAN, Tomislavgrad	PREV	26
	RED	963
	RED - 6	9
	TEU	70
	VANR	3
	STP UKUPNO	1.071
CROTEHNA, Tomislavgrad	PREV	61
	RED	1.875
	RED - 6	192
	TEU	284
	VANR	19
	STP UKUPNO	2.431
OPĆINA UKUPNO		5.368

Napomena: Neke od stanica tehničkih pregleda vozila u Federaciji BiH nemaju urađen niti jedan preventivni pregled ili imaju minimalan broj obavljenih preventivnih pregleda. Prilikom stručnog nadzora takvih stanica posebna pažnja će se posvetiti kontroli dokumentacije za ove vrste pregleda.

U ovom broju stručnog biltena dat je tabelarni i grafički prikaz broja obavljenih pregleda po godinama (2007.¹, 2008., 2009., 2010. i 2011.).

Sistem se vremenom usavršavao, pa je tako stalnim unapređenjima aplikacije za unos podataka a|TEST, te izmjenama i dopunama zakonskih i podzakonskih akata, prvo omogućeno posebno evidentiranje redovnih i vanrednih pregleda, pa posebno evidentiranje redovnih šestomjesečnih pregleda.

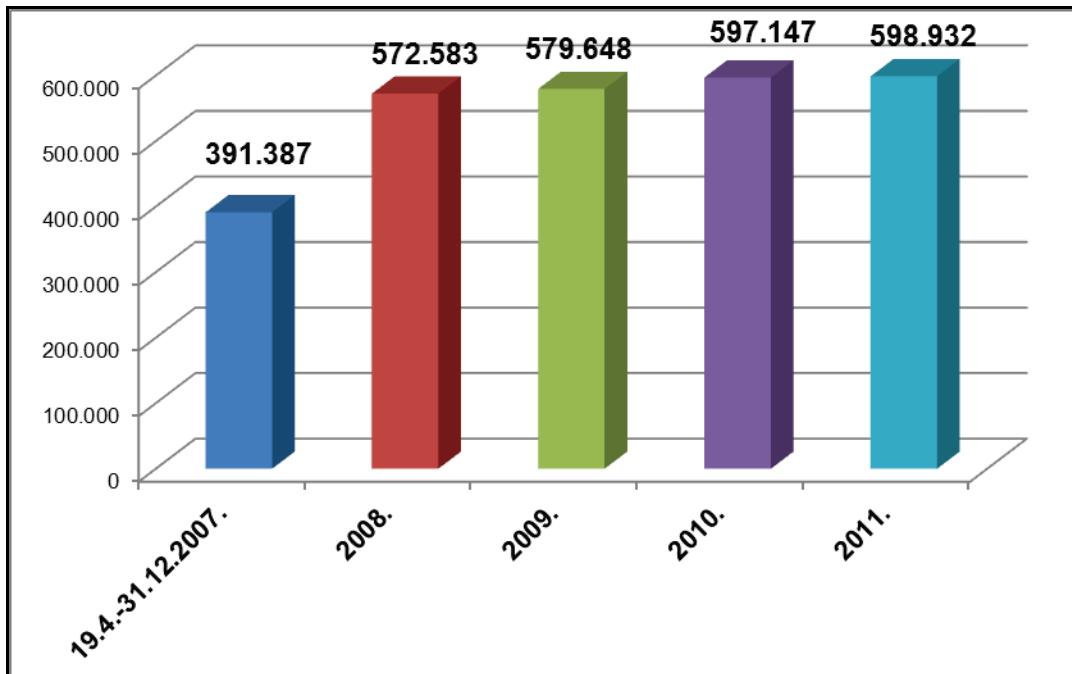
Evidentno je da broj obavljenih pregleda u 2011. godini ne odstupa značajno od broja obavljenih pregleda u 2010. godini. U 2011. godini je obavljeno 1.785 pregleda više u odnosu na prethodnu.

Ovo je rezultat prije svega usavršavanja sistema za unos podataka, tako da se već odavno u sistemu moraju unijeti svi relevantni podaci o obavljenom pregledu.

Podatak o broju obavljenih pregleda u 2011. godini i uporedba sa prethodnim godinama su dokaz da je sistem unaprijeđen.

Tabela 12. Ukupan broj i broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Federaciji BiH za period 2008., 2009., 2010. i 2011. godine

GODINA	Tehničko-eksploatacioni pregledi	Redovni pregledi	Redovni šestomjesečni pregledi	Preventivni pregledi	Vanredni pregledi	UKUPNO
Od 19.4.-31.12.2007. ²	15.713	339.667	0	36.007	0	391.387
2008.	39.333	477.992	0	55.258	0 ³	572.583
2009.	49.311	461.210	5.549	54.065	9.513	579.648
2010.	54.096	468.625	34.064	25.898	14.464	597.147
2011.	50.642	480.467	40.035	19.392	8.396	598.932

Grafikon 1. Broj obavljenih pregleda svih vrsta 2007. – 2011. godina

¹ Podaci za 2007. godinu su se počeli prikupljati od 19.4.2007. godine

² Podaci za 2007. godinu su se počeli prikupljati od 19.4.2007. godine

³ Podaci za redovne i vanredne su objedinjeni u 2008. godini

Tabela 13. Broj obavljenih EKO testova po godinama

GODINA	EKO TEST
2009.	362.856⁴
2010.	512.115
2011.	512.656

⁴ Evidentiranje obavljenog EKO testa se vršilo obavezno nakon 1.5.2009.godine, do tog perioda rad EKO testa se radio kao sastavni dio nekog pregleda i isti se nije obavezno posebno evidentirao.

2.2. STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBAVLJENIM TEHNIČKIM PREGLEDIMA

Tabelom 14. je na osnovu dobivenih podataka o obavljenim pregledima (TEU i RED) u 2011. godini dat prikaz prosječne starosti vozila prema vrsti vozila.

Na osnovu analize došlo se do podataka da je prosječna starost putničkih automobila u 2009. godini bila **16,43** godina, a u 2010. godini, starost putničkih automobila je bila **16,62** godine dok je 2011. godini, kao što se može očitati iz tabele, prosječna starost putničkih automobila je **16,93** godine.

Tabelom 15. su prikazani podaci o utvrđenim neispravnostima prilikom pregleda vozila, a tabelom 16. podaci o broju vraćenih vozila na prvom i ponovljenom pregledu.

Iz podataka datih u tabeli 15. može se uočiti da je najveći broj neispravnosti uočen na sistemu kočnice – **13.704** grešaka, zatim u sistemima elementi ovjesa, osovine, točkovi – **1.920** utvrđenih neispravnosti i uređaji za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju – **1.747** evidentiranih neispravnosti. Ovaj podatak o broju grešaka u sistemu kočnice je dobiven na osnovu zbiru grešaka u sistemu kočnice i grešaka, koje je sistem automatski evidentirao prilikom unosa izmjerena vrijednosti, a koje su vezane za sistem kočnice.

Ukupan broj evidentiranih neispravnosti u 2011. godini je 19.640.

Prosječek broja obavljenih pregleda u Federaciji BiH po jednoj stanici tehničkog pregleda u 2009. godini je iznosio 3.739 pregleda.

U 2010. godini je taj broj povećan na 3.803 pregleda po jednoj stanici tehničkog pregleda.

U 2011. godini na kraju godine aktivna je bila 161. stanica tehničkog pregleda, tako da je dobiven podatak da je prosječno po stanici tehničkog pregleda obavljeno 3.720 pregleda.

Na osnovu podataka o rezultatima obavljenih pregleda u 2011. godini (TEU i RED), za vrstu vozila M1 - putnički automobil dobiven je podatak, da je odabранo gotovo **40 %** vozila, sa izabranom vrstom goriva **benzin**, dok je približno **60 %** vozila sa izabranom vrstom goriva **dizel**.

Tabela 14. Prosječna starost vozila u 2011. godini prema vrsti vozila

VRSTE VOZILA	Prosječna starost	VRSTE VOZILA	Prosječna starost
L1 - MOPED	7,04	O1 - PRIKLJUČNO VOZILO	11,37
L2 - MOPED	5,63	O2 - PRIKLJUČNO VOZILO	15,65
L3 - MOTOCIKL	11,39	O3 - PRIKLJUČNO VOZILO	21,6
L4 - MOTOCIKL	23,5	O4 - PRIKLJUČNO VOZILO	14,12
L5 - MOTORNJI TRICIKL	12,46	RADNA MAŠINA	14,34
L6 - LAKI ČETVEROČIKL	5,27	T1 - TRAKTOR	24,43
L7 - ČETVEROČIKL	4,67	T2 - TRAKTOR	25,26
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	16,93	T3 - TRAKTOR	23,14
M2 - AUTOBUS	14,56	T4 - TRAKTOR	22,07
M3 - AUTOBUS	18,39	T5 - TRAKTOR	15,36
N1 - TERETNO VOZILO	12,85		
N2 - TERETNO VOZILO	19,34		
N3 - TERETNO VOZILO	15,8		

Tabela 15. Broj neispravnosti po pojedinim sistemima/podsistemima/uređajima

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti	
Kočnice	Mehaničko stanje i funkcionalnost	Ostalo	0
		Nosač pedale radne kočnice (nožna komanda)	56
		Stanje pedale i radni hod	8
		Vakumska pumpa ili kompresor i rezervoar	3
		Indikator ili pokazivač upozorenja o niskom pritisku	0
		Ručni kočni ventil	29
		Parkirna kočnica, komanda	234
		Kočni ventili (nožni ventili, ventili za rasterećenje, regulatori-razvodnici, relevantili)	52
		Spojničke glave za kočenje prikolice	1
		Rezervoar za vazduh pod pritiskom	4
		Servo jedinice kočnice, glavni kočni cilindar (hidraulični sistem)	104
		Kruti kočni vodovi	76
		Elastični kočni vodovi	129
		Kočne obloge (pločice disk kočnice)	347
		Kočni doboši, kočni diskovi	171
		Kočna elastična užad, poluge, poluge mehaničkog prijenosnog mehanizma	24
		Uredaji za aktiviranje kočnice (uključujući akumulaciono-opružne cilindre ili hidraulične kočne cilindre)	66
		Ventili za mjerjenje opterećenja	2
		Regulator sile kočenja	90
		Sistem za dugotrajno kočenje (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	2
		ABS (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	1
		Ukupno	1399
Upravljački sistem	Performanse i efikasnost	Performanse i efikasnost radne kočnice	3734
		Performanse i efikasnost pomoćne kočnice	3498
		Performanse i efikasnost parkirne kočnice	820
		Sistem za dugotrajno kočenje (uključujući motornu kočnicu)	4
		Ukupno	8056
	Uređaji za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju	Ostalo	0
		Točak upravljača (volan)	15
		Stup upravljača	15
		Prijenosni mehanizam upravljača	41
		Poluge i zglobovi upravljača	184

nastavak tabele 15. ...

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti
Uređaji za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju	Katadiopteri	9
	Stop svjetla	408
	Pokazivači smjera	410
	Uređaj za istovremeno uključivanje svih pokazivača smjera	14
	Ukupno	1747
Uređaji koji omogućuju normalnu vidljivost	Ostalo	0
	Vjetrobran i druge staklene površine	787
	Brisači i perači vjetrobrana	12
	Vozačka ogledala	38
	Ukupno	837
Samonošiva karoserija te šasija sa kabinom i nadogradnjom	Ostalo	0
	Samonošiva karoserija	108
	Šasija	59
	Kabina	35
	Nadgradnja	14
Elementi ovjesa, osovine, točkovi	Ukupno	216
	Ostalo	0
	Poluže ovjesa	396
	Zglobovi ovjesa	833
	Amortizeri	53
	Opruge	17
	Glavina točka	47
	Naplatci - felge	18
Motor	Pneumatici	556
	Ukupno	1920
	Ostalo	0
	Oslonci motora	7
	Zauljenost motora	19
	Sistem za paljenje	2
Buka vozila	Razvodni mehanizam	0
	Sistem za napajanje gorivom	4
	Ukupno	32
	Ostalo	0
Elektro uređaji i instalacije	Buka u mirovanju vozila sa upaljenim motorom	42
	Ukupno	42
	Ostalo	0
Prijenosni mehanizam	Elektropokretač	3
	Generator	1
	Akumulator	6
	Kontakt brava	4
	Električni vodovi	8
	Ukupno	22
	Ostalo	0
Kontrolni i signalni uređaji	Kvačilo	4
	Mjenjač	6
	Vratila, diferencijal i poluvratila	13
	Lanac, lančanici, remen, remenice	0
	Ukupno	23
	Ostalo	0
Kontrolni i signalni uređaji	Brzinomer s putomjerom	12
	Kontrolna plava lampa za dugo svjetlo	1
	Sirena	21
	Tahograf ili nadzorni uređaj (euro tahograf)	60
	Ograničivač brzine	0
	Svetlosni ili zvučni signal pokazivača smjera	42
	Ostali signalni uređaji za kontrolu rada pojedinih mehanizama ugrađenih na vozilu	75

nastavak tabele 15. ...

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti
Kontrolni i signalni uređaji	Ukupno	211
	Ostalo	0
	Izduvni sistem	42
	Usisni sistem	3
	Sistem za paljenje	1
	Sistem za napajanje gorivom	0
	Razvodni mehanizam	0
Ispitivanje izduvnih gasova motornih vozila	vozila BEZ KATALIZATORA - ispitivanje zapreminskog sadržaja ugljen monoksida (CO) u izduvnom gasu na brzini vrtnje praznog hoda	1
	vozila SA KATALIZATOROM - ispitivanje zapreminskog sadržaja ugljen monoksida (CO) u izduvnom gasu pri povišenoj brzini vrtnje i pri brzini vrtnje praznog hoda. Izračunavanje faktora zraka lambda na povišenoj brzini vrtnje	2
	DIZEL - ispitivanje srednjeg stepena zacrnjenja izduvnog gasa	5
	Ukupno	54
Uređaj za spajanje vučnog i priključnog vozila	Ostalo	0
	Mehanička spojnica	8
	Električni priključak spojnica	3
	Ukupno	11
Ostali uređaji i dijelovi vozila	Ostalo	0
	Unutrašnjost kabine, sjedala i prostora za putnike	15
	Uređaj za ventilaciju kabine i vjetrobrana	2
	Vrata vozila	31
	Pokretni prozori i krovovi	4
	Brave	30
	Izlaz za slučaj opasnosti	0
	Blatobrani	66
	Branici	110
	Sigurnosni pojasevi	4
	Dodatne komande za vozilo kojim upravlja osoba sa tjelesnim nedostacima	0
	Kontrola ispravnosti ograničivača brzine na motociklima opremljenim varijatorskim elementima transmisije	0
	Ukupno	262
Oprema vozila	Ostalo	0
	Aparat za gašenje požara	8
	Sigurnosni trougao	7
	Kutija prve pomoći	8
	Klinasti podmetači	0
	Čekić za razbijanje stakla u slučaju nužde	0
	Rezervne žarulje	12
	Rezervni točak ili tuba zraka pod pritiskom ili adekvatno ljeplilo	14
	Sajla ili poluga za vuču	16
	Ukupno	65
Registarske tablice	Ostalo	0
	Registarske tablice	15
	Ostale oznake	2
	Ukupno	17
Uređaj za gas	Ostalo	0
	Gasna instalacija na vozilu	0
	Rezervoar gase	0
	Armatura rezervoara gase	0
	Isparavač gase (za LPG)	0
	Regulator pritiska	0
	Vodovi za gas niskog pritiska	0

nastavak tabele 15. ...

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti
Uređaj za gas	Vodovi za sredstva za grijanje	0
	Električni uređaji i instalacije	0
	Tehničko uputstvo za uređaj za gas	0
	Naljepnica sa oznakom gasa	0
	Ukupno	0
Greške automatski evidentirane prilikom unosa podataka o mjerenjima	Koeficijent kočenja radne kočnice prenizak	614
	Koeficijent kočenja pomoćne kočnice prenizak	1276
	Razlika sile kočenja na točkovima iste osovine previsoka	2359
	Tačka isparavanja kočione tekućine preniska	215
	Ukupno	3564
UKUPNO NEISPRAVNOSTI		19.640

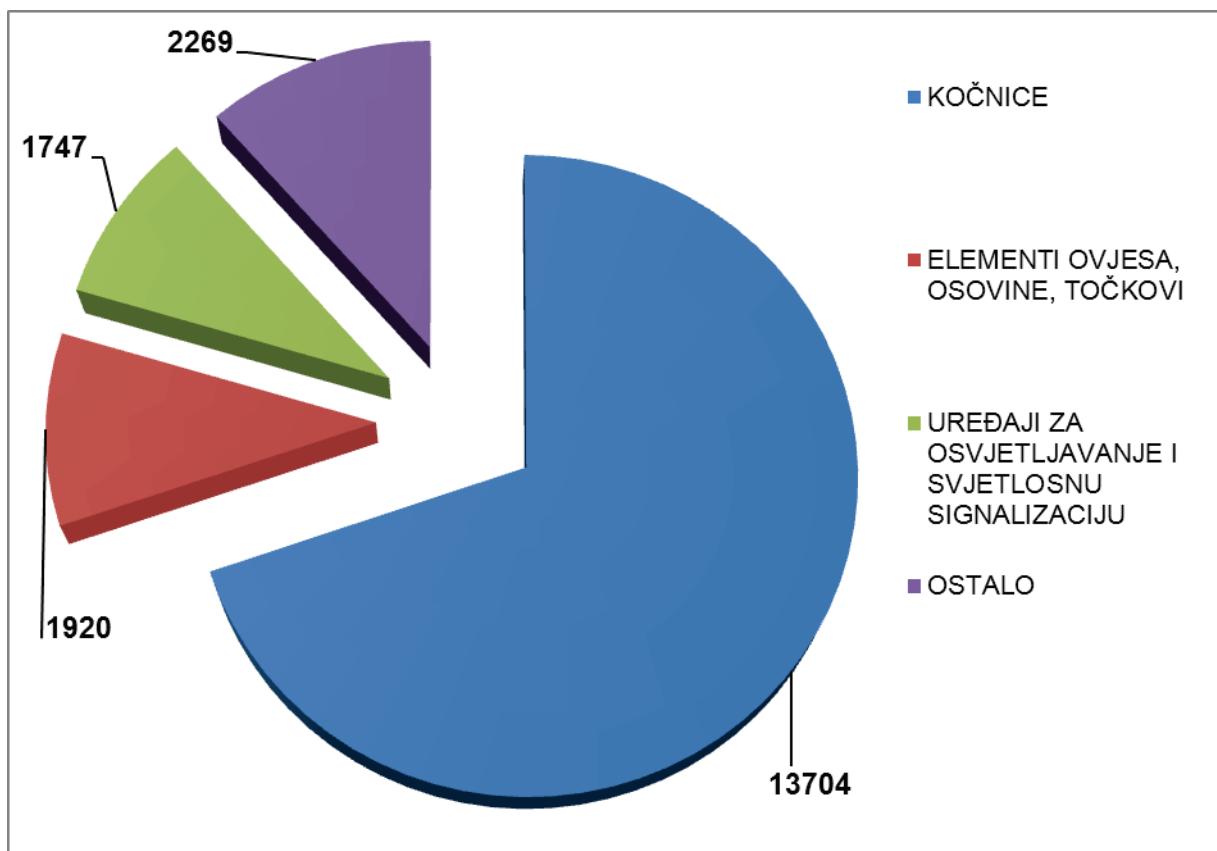

Grafikon 2. Prikaz evidentiranih neispravnosti prilikom pregleda vozila

Tabela 16. Broj neispravnih vozila i na prvom i ponovljenom pregledu po stanicama tehničkih pregleda u 2011. godini

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
UKUPNO	UKUPNO	9.324	186
2000-DARC	Livno	19	0
A & BONUS	Visoko	64	0
AC	Breza	72	2
AC KRŽELJ	Livno	20	3
AC QUATTRO	Novo Sarajevo	146	3
ADDA PROMET	Velika Kladuša	89	3
AGRAM	Bugojno	19	1
AGRAM	Novi Grad	36	1
AGRAM	Iličica	46	1
AGRAM	Cazin	25	0
AGRAM	Čapljina	6	0
AGRAM	Čitluk	33	0
AGRAM	Grude	7	0
AGRAM	Jajce	53	0
AGRAM	Konjic	6	0
AGRAM	Ljubuški	15	0
AGRAM	Mostar	78	2
AGRAM	Odžak	86	0
AGRAM	Prozor - Rama	8	0
AGRAM	Centar	2	0
AGRAM	Srebrenik	202	0
AGRAM	Stolac	4	0
AGRAM	Tomislavgrad	10	2
AGRAM	Tuzla	43	0
AGRAM	Zenica	23	0
AGRAM	Žepče	86	0
AGROMAN	Tomislavgrad	6	0
AK EL-GO	Stolac	0	0
AKT Travnik	Travnik	123	4
ALIOS	Bihać	39	0
AMARIN TREJD	Hadžići	86	0
AMOX TREYD	Kalesija	38	0
APRO MEHANIZACIJA	Mostar	12	0
ASA PSS	Novi Grad	7	0
ASA PSS	Donji Vakuf	2	0
ASA PSS - Sutina	Mostar	45	0
ASA PSS – Bišće Polje	Mostar	87	0
AUTO CENTAR ŠKOLJIĆ	Tešanj	46	3
AUTO COMMERCE	G.Vakuf-Uskoplje	7	1
AUTO KUĆA MATOŠEVIĆ	Vitez	12	0
AUTO LIJANOVIĆI 1	Široki Brijeg	12	1
AUTO LIJANOVIĆI 2	Široki Brijeg	8	0
AUTO LIJANOVIĆI	Mostar	0	0
AUTO MOTO KLUB "BUGOJNO"	Bugojno	57	0
AUTO STIL	Cazin	361	4
AUTOCENTAR BH	Bugojno	16	0
AUTOCENTAR BH	Sarajevo	27	0
AUTOCENTAR BH	Tuzla	60	2
AUTOCENTAR BH	Goražde	290	3
AUTOCENTAR BH	Zenica	247	5
AUTOCENTAR BH	Živinice	5	1

nastavak tabele 16. ...

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
AUTOCENTAR	Ključ	83	1
AUTOCENTAR	Široki Brijeg	25	0
AUTODELTA	Centar - Sarajevo	257	0
AUTO-INDILOVIĆ	Posušje	25	2
AUTO-KONTAKT	Bužim	173	2
AUTO-MOTOR	Lukavac	2	0
AUTOSERVIS VILA	Kupres	42	0
BERLINA	Bihać	62	2
BIHAMK	Iliđa	109	4
BN-STEP	Zavidovići	68	0
BN-STEP PJ-2	Zavidovići	63	0
BOSNAEXPRES	Doboj Jug	138	4
BTS	Visoko	13	1
CENTROTRANS TRANZIT	Novi Grad	338	1
CROATIA - REMONT	Čapljina	11	1
CROATIA VITEZ	Vitez	9	1
CROATIA VITEZ PJ 2	Jajce	13	0
CROATIA VITEZ P.J. 1	Novi Travnik	26	0
CROAUTO	Mostar	20	1
CROTEHNA	Ljubuški	27	0
CROTEHNA PJ	Tomislavgrad	10	0
ČAVKIĆ	Bihać	138	16
ČAVKIĆ RJ AUTOSERVIS	Cazin	75	1
ĆOSIĆPROMEX	Usora	34	1
DERBY	Orašje	0	0
ELVIS	Velika Kladuša	99	0
ENERGY COMMERCE	Mostar	41	1
EUROSERVIS	Livno	30	2
FINVEST DRVAR	Drvar	62	2
GANJGO LINE	Doboj Jug	73	0
GM-AC	Kakanj	138	3
GMC INŽENJERING	Novo Sarajevo	67	0
GRAD LUX	Gradačac	10	0
GRAKOP	Kiseljak	4	0
GRAPS	Gradačac	13	0
HAJASINŽENJERING	Mostar	9	0
HAJASINŽENJERING	Tuzla	59	0
HIDROGRADNJA	Novi Grad	15	2
ILMA	Sanski Most	202	2
JAMBOSS	Lukavac	66	0
JP KOMUNALNO NEUM	Neum	9	0
KAMASS	Cazin	53	5
KAMION CENTAR	Bihać	11	0
KJKP GRAS - Depo trolejbusa	Novi Grad	2	0
KJKP GRAS - Velika Drveta 1	Novi Grad	17	0
K-PROJEKT	Žepče	1	0
KVIM Company	Sanski Most	160	0
LAGER	Posušje	88	1
LAŠVA KOMERC	Travnik	114	4
MARKOVIĆ	Kiseljak	57	7
MEHANIZACIJA	Mostar	165	3
METALMERC	Kiseljak	11	0
MGM-TP	Bugojno	70	0
MP LIDO COMPANY	Gračanica	2	0

nastavak tabele 16. ...

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
MP LIDO COMPANY	Mostar	0	0
NEXT	Busovača	5	0
ORMAN	Busovača	8	0
OSING	Čelić	21	1
OSING	Jablanica	26	2
OSING	Kladanj	83	3
OSING	Lukavac	45	2
OSING	Dobojski Istok	22	0
OSING	Vareš	30	2
OSING	Zenica	117	1
OSING	Ilijaš	60	0
OSING	Vogošća	25	0
POLO JUNIOR	Kalesija	71	1
POLO JUNIOR PJ Tuzla	Tuzla	3	0
PROTEHNA	Prozor - Rama	8	0
PSC-JELAH	Jelah	51	1
REMIS P.J. T.P.1	Novi Grad	69	5
REMIS	Konjic	36	0
REMIS	Srebrenik	54	3
REMIS TP1	Konjic	85	0
REMIS - Ljusina	Bosanska Krupa	154	1
REMIS	Banovići	131	0
REMIS - Proleterska	Bosanska Krupa	125	10
REMIS	Gornji Vakuf	40	0
REMIS	Tešanj	34	2
REMIS	Maglaj	14	0
REMIS	Tuzla	9	0
REMIS	Živinice	9	0
REMIS	Zenica	47	0
REMIS	Vitez	11	0
REMIS	Novi Grad	213	1
REMIS	Visoko	14	0
RISOVIĆ COMERCE	Bosanski Petrovac	73	1
SAMN	Tuzla	145	6
SELIMPEX	Srebrenik	105	3
SILVER OST	Donji Vakuf	12	1
SISKO-TRADE	Gračanica	20	1
SJAJ	Maglaj	11	0
SONI LUX	Tuzla	61	0
STP JAKOV MIKULIĆ	Grude	13	0
STTP KAHRIB	Sapna	31	0
ŠILJAK	Ilijaš	156	4
ŠIP STUPČANICA	Olovo	9	0
ŠPD/ŠGD ŠUMARIJA FOJNICA	Fojnica	68	3
TEH-HERCEGOVINA	Čapljina	36	1
TEH-HERCEGOVINA	Čitluk	2	0
TEH-HERCEGOVINA	Vitez	1	0
TEHNOSERVIS	Orašje	17	0
TEHPROV	Ilijaš	44	1
TG	Hadžići	41	1
TMP AHMETSPAHIĆ	Vogošća	33	0
TPV	Zenica	95	2
TRANSPORT	Kakanj	245	13
TRANSPORT	Gračanica	11	0

nastavak tabele 16. ...

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
TRZ HADŽIĆI	Hadžići	33	0
TURBO-PROM	Novi Travnik	3	0
UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI	Novo Sarajevo	93	1
VELMOS COMPANY	Mostar	1	0
VISOKA	Grude	4	0
VOĆE-TRANZIT	Gradačac	35	0
ZOVKO AUTO	Žepče	13	0
ŽIVINICEREMONT	Živinice	93	1

Tabela 17. Broj neispravnih vozila na prvom i ponovljenom pregledu i broj evidentiranih neispravnosti uređaja u 2009., 2010. i 2011. godini

GODINA	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu	Ukupan broj neispravnosti
2009.	9.027	256	17.852
2010.	10.711	349	19.606
2011.	9.324	186	19.640

3. IZVJEŠTAJ O POSLOVIMA UVEZIVANJA STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA U JEDINSTVEN INFORMATIČKI SISTEM I ISMS SISTEMU KVALITETA U IPI INSTITUTU ZENICA

Autori: Enver Delić, dipl.oec

Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Amir Smajević, dipl. ing. elektrotehnike

Institut za privredni inženjering, Zenica

U toku 2011. godine izvršeno je unapređenje a|TEST aplikacije, što je rezultiralo smanjenjem broj korisničkih grešaka, te smanjenjem zahtjeva prema IPI-ju. Još uvijek su prisutni problemi sa sinhronizacijom podataka sa IDDEEA-inim sistemom, te samovoljom službenika MUP-ova koji rade na registraciji vozila.

Stanice tehničkih pregleda su kroz AMPIS slale zahtjeve za izmjenama i dopunama svojih obavljenih pregleda. Za prvi šest mjeseci stanje je slijedeće:

1. Implementiranih zahtjeva kroz AMPIS je 3720,
2. Odbijenih zahtjeva kroz AMPIS je 858, a
3. Ukupno zahtjeva kroz AMPIS je bilo 4578.

Tokom prve polovine 2011. godine ugašene su tri stanice, a uključene u rad četiri stanice tehničkog pregleda.

Tokom 2011. godine na planu održavanja i nadogradnje Integralnog informacionog sistema a|TEST izvršavane su aktivnosti u više kategorija:

- Aktivnosti na održavanju sistema upravljanja sigurnošću informacija certificiranog po standardu ISO/IEC 27001:2005
- Aktivnosti koje se tiču kontinuiranog razvoja i unaprijeđenja softverskog rješenja;
- Aktivnosti koje se tiču razvoja infrastrukture data centra;
- Aktivnosti koje se tiču razvoja i unapređenja videonadzornog sistema;
- Aktivnosti koje se tiču razvoja novih projekata;

3.1. Aktivnosti na održavanju sistema upravljanja sigurnošću informacija certificiranog po standardu ISO/IEC 27001:2005

- a. Izvršen dvodnevni vanjski audit certifikacijske kuće TUV Sud Sava, na kojem nije pronađena nijedna kritična neusklađenost
- b. Obavljen menadžerski pregled organizacije
- c. Izvršena detaljna analiza rizika od iskorištenja ranjivosti od potencijalnih prijetnji, kreiran plan upravljanja rizikom kako bi se pronađeni rizici reducirali na prihvatljiv nivo
- d. Obavljen interni audit i audit u organizaciji koja pruža usluge podrške
- e. Dostignuti postavljeni ciljevi dostupnosti, cjeleovitosti i povjerljivosti sistema:
 - Dostupnost stanica tehničkog pregleda – 94,9% (očekivani cilj - min. 92%)
 - Dostupnost internet linkova – 100% (očekivani cilj - min. 99,9%)
 - Dostupnost sistema a|TEST – 99,836% (očekivani cilj - min. 99,5%)
 - Integritet podataka – 100% (očekivano – 100%)
 - Povjerljivost podataka – 100% (očekivano – 100%)
- f. Održana je sigurnost sistema od prijetnji hakerskih upada
 - Prosječno 15,5 napada sedmično
 - Prosječno 8,5 različitih izvora napada
 - 1 ozbiljan napad uz korištenje servera BIHPOS sistema Ministarstva civilnih poslova BiH smještenog u Banjaluci
- g. Obavljena dva redovna testa Plana neprekidnosti poslovanja i oporavka u slučaju katastrofe uz postignut nastavak rada nakon 55 minuta (očekivani cilj – 24 sata)

- h. Obavljen veći dio priprema za recertifikacijski audit koji se vrši 2012. godine - 3 godine nakon certificiranja sistema.

3.2. Aktivnosti koje se tiču kontinuiranog razvoja i unaprijeđenja softverskog rješenja

- a. Rađene kontinuirane izmjene na aplikaciji po nalogu stručne institucije i FMPiK-a, što je, između ostalog uključivalo:
- Kontinuiranu svakodnevnu podršku u vidu pomoći u upravljanju aplikacijom (storniranje pregleda, „oživljavanje fotografija videonadzornog sistema“ i sl.), za 162 STP u FBiH, 10 kantonalnih ministarstava i FMPIK, što čini 792 aktivnih korisnika a|TEST sistema širom FBiH;
 - Implementaciju sistema za automatsko prebacivanje stanica u neaktivni mod rada po nalogu FMPiK kroz monitoring sistem;
 - Implementaciju i integraciju sistema eTU za potrebe kantonalnih ministarstava FBiH;
 - Implementaciju nove verzije korisničkog interfejsa, koji omogućava brži i jednostavniji unos tehničkog pregleda a|TEST V2 2010;
 - Kontinuirano nadopunjavanje validacija;
 - Kontinuirano otklanjanje grešaka u komunikaciji sa IDDEEA-om;
- b. Vršena kontinuirana izmjena i održavanje reporting servisa u cilju kreiranja novih i dogradnje starih izvještaja u informacionom sistemu;
- c. Izvršena implementacija softverskog rješenja a|RES;
- d. Izvršena implementacija i usavršavanje sistema za praćenje izmjena nad informacionim sistemima – a|MPIS, pomoću kojeg je obrađeno preko 15.000 korisničkih zahtjeva ili 53 zahtjeva dnevno;
- e. Izrađen demo sistem za integraciju sa mjernim instrumentima i priprema sistema za integraciju sa mjernim uređajima na STP u FBiH;
- f. Kreiran softverski modul za integraciju sa novim sistemom za fiskalizaciju – fiskalnim kasama/printерima;
- g. Izvršena Open ID integracija svih a|TEST softverskih sistema;
- h. Izvršena izrada elaborata za RFID sistem;
- i. Inicirana saradnja i kreiran sistem za PKZDK u cilju kreiranja sistema za praćenje naplate komunalnih usluga;
- j. Vršeno svakodnevno ažuriranje nomenklatura vozila u skladu sa uputama Ministarstva komunikacija i transporta BiH, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Direkcije za implementacije u IDDEEA projekta za BiH;
- k. Kreirano softversko rješenje za automatizaciju čišćenja logova u Integralnom informacionom sistemu a|TEST, kao i logova koji se tiču komunikacije sa IDDEEA-om;

3.3. Aktivnosti koje se tiču kontinuiranog razvoja infrastrukture data centra;

- a. Nabavka, ugradnja i instalacija novog blade-a u cilju povećanja izvršnih resursa data centra;
- b. Proširen kapacitet SAN-a nabavkom novih diskova u cilju proširenja diskovnog prostora na storage serveru;
- c. Nabavka, ugradnja i podešavanje eksternih diskova za backup podataka uz prateće procedure;
- d. Implementacija novog videonadzora prostorija IPI-ja;
- e. Implementacija Nagios-a (sistem za monitoring resursa);
- f. Rađeno više servisa opreme (memorije, FO kartica i sl.)
- g. Vršen update svih krucijalnih sistemskih firmware-a za blade-ove, management module, storage server itd.
- h. U više navrata vršen sistemski update svih komponenti sistema;
- i. Napravljen jedan full backup sistema;
- j. Izvršena migracija sa Microsoft Windows Server 2003 na Microsoft Windows Server 2008 R2 kao i SQL Server koji je vezan za sistemski softver;
- k. U više navrata pravljen izvještaj putem alata Nessus o ranjivostima sistema i iste sigurnosni propusti su popravljeni i sistem pravljen sigurnijim;

- I. Implementiran softver vKernel AppView za nadzor virtualnih mašina;
- m. Implementiran sistem za konzolni pristup blade serverima sa Virtual Centra;
- n. Izvršen update storage managera na zadnju dostupnu verziju;
- o. Instaliran novi Virtual Centar sa reinstalacijom VM Ware ESX-ova na svakom blade-u;
- p. Pisano je više pravilnika i procedura, te raznih dokumenata i izvještaja vezanih za ISO certifikaciju i sistem upravljanja sigurnosti informacionih sistema;
- r. Izvršena edukacija PKM-ova definisanim internim auditom;
- s. Izvršen veliki servis NAS-a (rekonfigurisana RAID šema, izvršen update firmware-a i server osposobljen za rad nakon mnogih ranijih problema u radu);
- t. Nabavka i ugradnja novog SAN rješenja radi povećanja pouzdanosti hardverskog sistema;
- u. Nabavka 2 x Microsoft Windows Server 2008 R2 x64.;
- v. Nabavka VMwareSphere 5 Standard licence za primarni data centar.

3.4. Aktivnosti koje se tiču razvoja i unapređenja videonadzornog sistema:

- a. Implementacija softverskog dijela rješenja videonadzornog sistema nad starom opremom za videonadzor;
- b. Vršena redovna podrška, intervencije na videonadzornoj opremi;
- c. Izvršen preventivni pregled videonadzorne opreme na svim STP u FBiH;
- d. Redovno servisiranje i popravka opreme za videonadzorni projekat;
- e. Redovno održavanje sistemskog servera i informacijsko-komunikacijske infrastrukture potrebne za projekat videonadzornog sistema
- f. Implementacija Business continuity i Disaster recovery rješenja za pouzdan rad video nadzornog sistema u cijeloj FBiH;
- g. Izvršena nabavka neophodnih dijelova videonadzorne opreme za potrebe stanica tehničkog pregleda u količini od 15 setova;
- h. Izvršen upgrade video nadzornog servera saverzije Win Server 2003 R2 standard na novu verziju Win Server 2008 R2 standard;
- i. Izvršeno unapređenje taster kutije za video nadzor na svim STP u FBiH.

3.5. Aktivnosti koje se tiču razvoja novih projekata:

- a. Izvršena analiza i istraživanje, te urađena elaboracija za izvodljivost uvođenja i automatizacije akvizicije mjernih rezultata sa mjernih uređaja na stanicama tehničkih pregleda;
- b. Kontaktirana INTERPOL-ova centrala u cilju integracije registra vozila pod potragama; nakon kraće prepiske, pristup registru odbijen;
- c. Inicirana saradnja i kreiran sistem za PKZDK u cilju kreiranja sistema za praćenje naplate komunalnih usluga;
- d. Inicirana saradnja sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove i napravljen prijedlog povezivanja njihovog sistema sa Integralnim informacionim sistemom a|TEST;
- e. Inicirana saradnja sa MUP-om ZDK u cilju povezivanja sistema za praćenje raznih aktivnosti motornih vozila (automatsko prepoznavanje prekršilaca sa neregistriranim vozilima, isteklim TEU i PREV, pretovarenim vozilima i sl.).

Tokom prve polovine godine su obavljeni interni auditi za IPI – Zenica, kao i za A-net Sarajevo (firma koja održava i razvija informatički sistem za IPI Zenica), s ciljem kontrole provođenja usvojenog sistema kvaliteta ISO/IEC 27001:2005 u IPI Zenica. Iste je obavio menadžer kvaliteta Semir Selimović - ovlašteni auditor po EOQ sistemu kvaliteta.

U septembru je izvršen eksterni audit za ISO/IEC 27001:2005, za koji je ispred IPI Instituta Zenica bio zadužen Enver Delić menadžer kvaliteta za ISMS, pri kojem je akcenat stavljena na kontrole evidencije kritičnih aktivnosti (ulazak i kontrola server sobe, zahtjevi korisnika, izmjene u sistemu i sl.). Audit je potvrdio opredijeljenost IPI Instituta Zenica da stalno unapređuje svoj rad, a posebno u oblasti sistema upravljanja sigurnošću informacija (ISMS).

Rezultat audita je pozitivan, a pozitivni aspekti implementacije ISMS u IPI Zenica koji su posebno naglašeni u izvještaju auditora su:

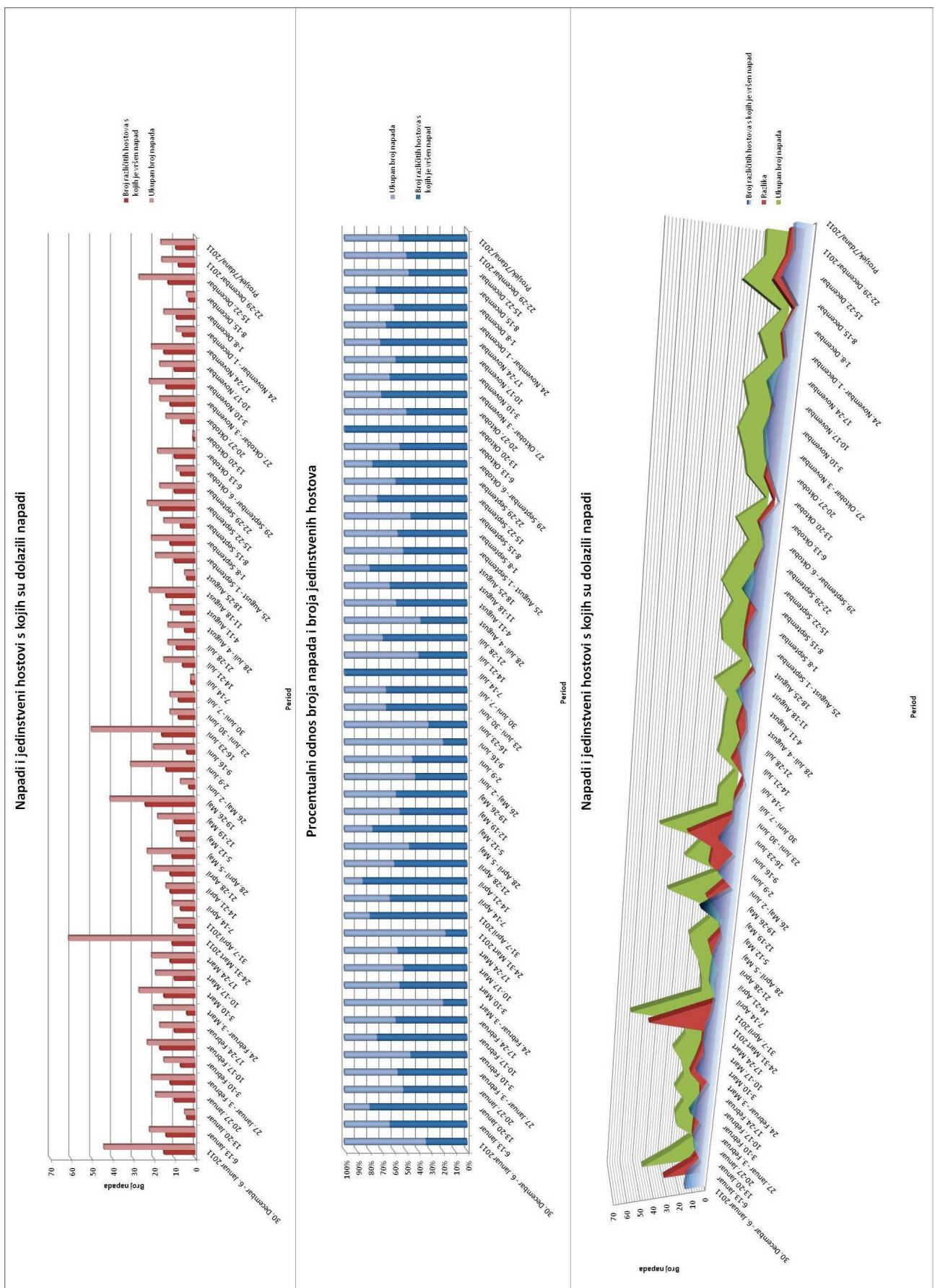
- sređenost prostorije gdje se nalazi glavno kompjutersko postrojenje;

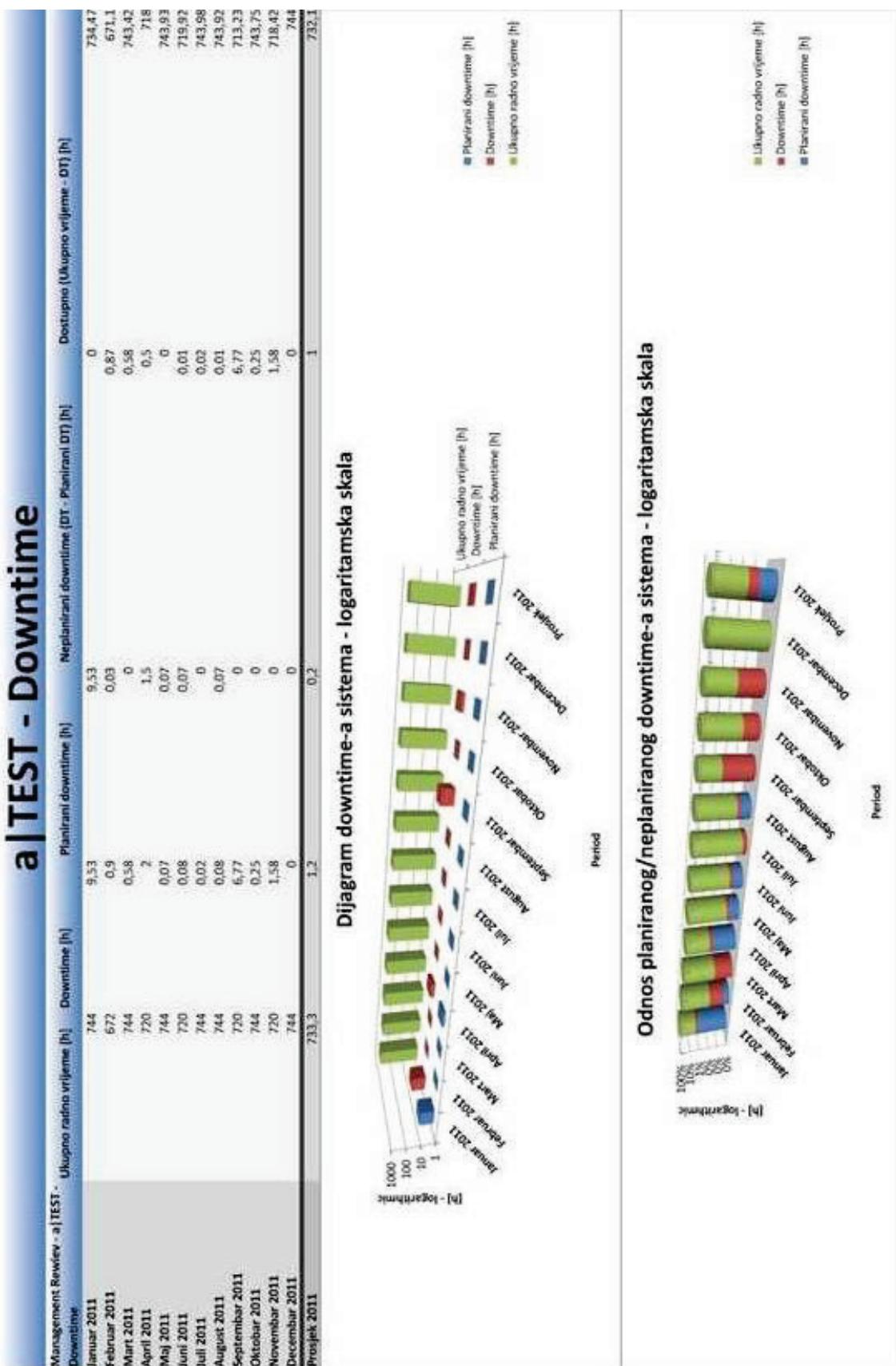
- tehničko znanje je na visokom nivou;
- zauzetost i motiviranost zaposlenika, kod izgradnje i održavanja sistema
- dobro planirani i sprovedeni interni auditi
- uvođenje mjesecnih sastanaka između IPI - Zenica i „A-net“-a.

Kao dodatna potvrda kvaliteta osoblja u IPI institutu Zenica koje je zaduženo za sisteme kvaliteta ISO/IEC 27001:2005 i ISO 9001:2008 je to da su predstavnici instituta, kao dio Konzorcija, uključeni u projekt uvođenja sistema kvaliteta IMS (ISO/IEC 27001:2005 i ISO 9001:2008; kao i izrada softvera i njegovo održavanje) u IDDEEA-u BiH.

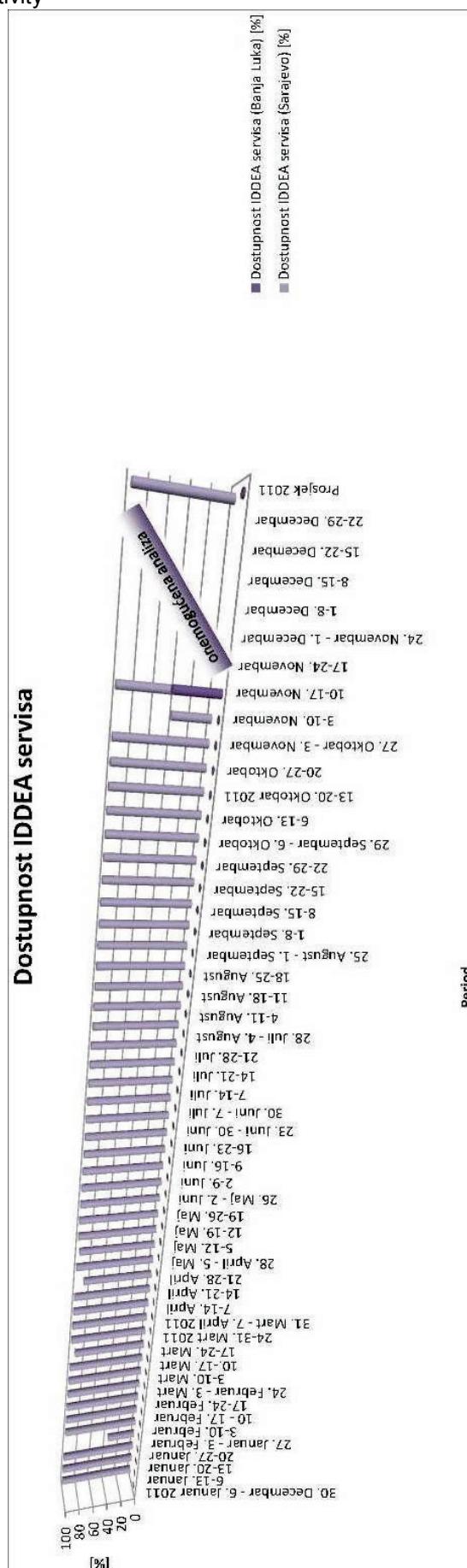
Prilog 1. Grafički prikaz a|TEST – Attacks

Management Review - a Test Attacks	Broj različitih hostova s kojih je vršen napad	Ukupan broj napada	Razlika
30. Decembar - 6. Januar 2011	15	44	29
6-13. Januar	14	22	8
13-20. Januar	4	5	1
20-27. Januar	10	19	9
27. Januar - 3. Februar	12	21	9
3-10. Februar	7	15	8
10-17. Februar	17	23	6
17-24. Februar	10	17	7
24. Februar - 3. Mart	4	20	16
3-10. Mart	15	27	12
10.-17. Mart	10	19	9
17-24. Mart	12	21	9
24-31. Mart 2011	11	61	50
31-7. April 2011	8	10	2
7-14. April	7	11	4
14-21. April	12	14	2
21-28. April	12	20	8
28. April - 5. Maj	11	23	12
5-12. Maj	7	9	2
12-19. Maj	10	18	8
19-26. Maj	24	41	17
26. Maj - 2. Juni	3	7	4
2-9. Juni	14	31	17
9-16. Juni	4	20	16
16-23. Juni	16	50	34
23. Juni - 30. Juni	8	12	4
30. Juni - 7. Juli	8	12	4
7-14. Juli	2	2	0
14-21. Juli	6	15	9
21-28. Juli	9	13	4
28. Juli - 4. August	5	13	8
4-11. August	7	12	5
11-18. August	14	22	8
18-25. August	4	5	1
25. August - 1. Septembar	10	19	9
1-8. Septembar	12	21	9
8-15. Septembar	7	15	8
15-22. Septembar	17	23	6
22-29. Septembar	10	17	7
29. Septembar - 6. Oktobar	7	9	2
6-13. Oktobar	10	18	8
13-20. Oktobar	1	1	0
20-27. Oktobar	7	14	7
27. Oktobar - 3. Novembar	12	17	5
3-10. Novembar	14	22	8
10-17. Novembar	10	17	7
17-24. Novembar	15	21	6
24. Novembar - 1. Decembar	6	9	3
1-8. Decembar	9	15	6
8-15. Decembar	3	4	1

Prilog 2. Grafički prikaz a|TEST - Downtime

Prilog 3. Grafički prikaz a|TEST Connectivity

4. SAOBRAĆAJNA NEZGODA KAO BITAN FAKTOR BEZBJEDNOSTI, STATISTIČKI POKAZATELJI IZ MUP – a ŽUPANIJE POSAVSKE / KANTONA 2 ORAŠJE

Autor: Davor Vidović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Glavni inspektor u MUP – u ŽP Orašje, načelnik Jedinice za profesionalne standarde

A) UTICAJ POLICIJE NA BEZBJEDNOST SAOBRAĆAJA

Sama činjenica da u saobraćajnim nezgodama pogine veliki broj ljudi i da ih se još u prosjeku pet puta više teško, odnosno lakše povrijedi, kao i da se pričine ogromne materijalne štete, dovoljno govori da se bezbjednosti saobraćaja mora posvetiti dužna pažnja. Međutim, opravdano se postavlja pitanje koliko policija svojim aktivnostima može uticati na stanje bezbjednosti saobraćaja. U nekim naučno – istraživačkim radovima ustanovljeno je da policija na bezbjednost saobraćaja može uticati sa svega 15 – 20%. Sve ostalo je uticaj drugih subjekata, iz kojih se izdvajaju tri značajna faktora:

- a) čovjek kao najbitniji, koji se pojavljuje u više svojstava kao: učesnik u saobraćaju (vozač, pješak); projektant i graditelj puta, odnosno izvođač radova na putu i konstruktor vozila, koje učestvuje u saobraćaju;
- b) put (kvalitet) i
- c) vozilo (kvalitet, godine starosti, tehnička ispravnost i dr.).

Policija kao jedan od najodgovornijih subjekata za bezbjednost saobraćaja treba da, preduzimanjem aktivnosti za koje je zakonom ovlašćena da svoj doprinos na planu veće bezbjednosti saobraćaja.

Da bi rad policije na planu bezbjednosti saobraćaja ostvario svoju punu funkciju koja se prvenstveno sastoji u sprečavanju ugrožavanja saobraćaja, neophodno je svakodnevno pratiti saobraćajne nezgode prema mjestu i vremenu dešavanja kao i prema ostalim faktorima analize (nosiocima ugrožavanja, posljedicama, vjerovatnim uzrocima, načinu dešavanja nezgoda i dr.). Saobraćajne nezgode se prate na kartogramima prema vrsti i mjestu dešavanja i tabelama prema ostalim faktorima analize. Na osnovu pokazatelja iz kartograma i tabela sačinjavaju se procjene ugroženosti bezbjednosti saobraćaja na osnovu kojih se sačinjavaju planovi rada. Saobraćajne patrole se usmjeravaju na mjesta na kojima se najčešće dešavaju saobraćajne nezgode i u vrijeme kada se najčešće dešavaju, sa prvenstvenim ciljem njihovog sprečavanja, a ne „lova vozača iz zasjede ili iza krivine s ciljem izdavanja prekršajnog naloga ili podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka“. Dobar policijski službenik koji razmišlja o bezbjednosti i kada je van službe i upravlja svojim vozilom, „blicaće“ drugim vozačima kada se približavaju opasnoj krivini sa ciljem da zamisle da ih čeka policija i kada ih ne čeka, a ne da, kako to misle neki drugi „radi protiv sebe“. Prvenstveni cilj je spriječiti vozača u vršenju prekršaja ili krivičnog djela kako ne bi došlo do nezgode. Kvalitet preventivnog djelovanja policije zavisi prvenstveno od rukovodnih radnika koji usmjeravaju službu prema zaključcima analize saobraćajnih nezgoda, pa tek onda od neposrednih policijskih službenika na terenu i njihove intuitivnosti. Na planu postizanja što veće bezbjednosti saobraćaja na putevima, policijski službenici MUP- a ŽP Orašje obavljaju mnogobrojne poslove, a prije svega kontrolu vozila i vozača, kojom prilikom su dužni izabrati najpovoljnije mjesto gdje se te radnje mogu izvoditi bez ometanja i ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, kao i njih samih.

B) OSNOVNI POJMOVI O SAOBRAĆAJNIM NEZGODAMA

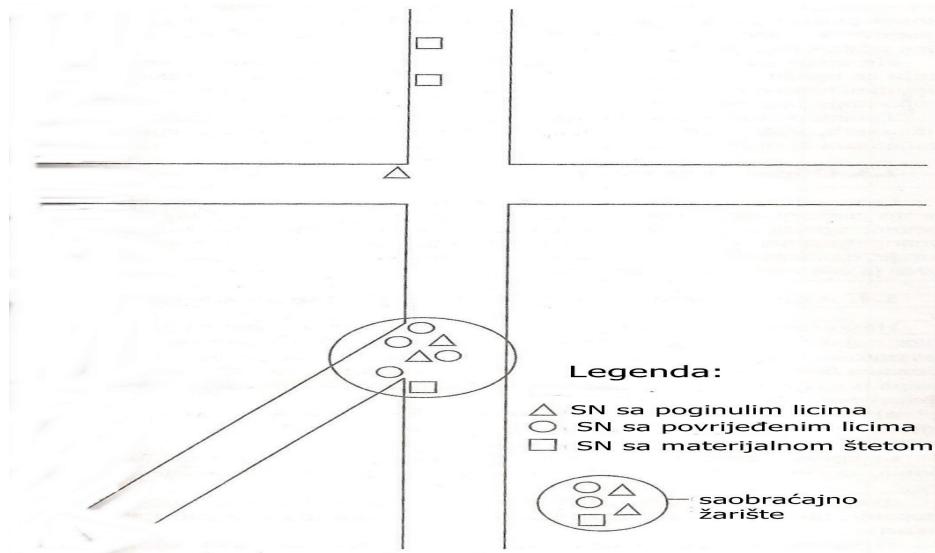
Saobraćajna nezgoda po definiciji je nezgoda na putu u kojoj je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojoj je jedno ili više lica poginulo ili povrijeđeno ili je izazvana materijalna šteta. Poslije saobraćajne nezgode u kojoj je prouzrokovana samo manja materijalna šteta (šteta u saobraćajnoj nesreći nastala na vozilu na kojem nisu oštećeni vitalni dijelovi i sklopovi i koje može samostalno da se kreće na putu), vozači su dužni da odmah uklone vozila sa kolovoza i da razmijene lične podatke, te popune i potpišu obrazac evropskog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi. Za saobraćajne nezgode u kojima su vozači popunili obrazac evropskog izvješća Uprava policije MUP-a ŽP Orašje nema relevantne statističke podatke, jer u takvim nezgodama policijski službenici nisu vršili uviđaj na licu mjesta.

Saobraćajne nezgode sa većom materijalnom štetom (kada kod drugog nastupi imovinska šteta preko 5000 KM) ili teško povrijeđenim ili poginulim licima imaju obilježja krivičnih djela ugrožavanja bezbjednosti javnog saobraćaja po odrednicama Krivičnog zakona FBiH, te se takve nezgode obrađuju po pravilima kriminalističke tehnike, taktike i metodike, po načelima Zakona o krivičnom postupku FBiH.

C) PRAĆENJE I KLASIFIKACIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA

Osnovni zadatak klasifikacije je da provjerene bezbjednosne podatke koji ukazuju na određenu pojavu ili događaj ugrožavanja bezbjednosti razvrstava po različitim kriterijima (faktorima analize). Jedan od sasvim pouzdanih načina praćenja bezbjednosne pojave i događaja, a u konkretnom slučaju praćenja saobraćajnih nezgoda jeste kartografska metoda, gdje se pojava svakodnevno prati prema vrsti i mjestu izvršenja. Kartografsko praćenje bezbjednosne problematike događanja saobraćajnih nezgoda obavlja se putem simbola (različitih boja ili oblika) na planovima grada za gradska područja u razmjeri od 1:25 000, odnosno fotokopijama topografskih karata za vangradska područja u razmjeri od 1:50 000. Simboli koji označavaju neku od vrsta bezbjednosnog događaja (saobraćajna nezgoda, prekršaj i sl.) unose se tačno na mjesto gdje se događaj desio. Karte treba da stoe na zidu, jer će ih na taj način moći koristiti svi policijski službenici. Praćenje se vrši za jednu kalendarsku godinu, a nakon toga karte se odlaze radi daljeg dugoročnog praćenja i upoređivanja bezbjednosne problematike, što može korisno poslužiti za dugoročne bezbjednosne procjene, odnosno prognoze daljeg manifestovanja stanja bezbjednosti.

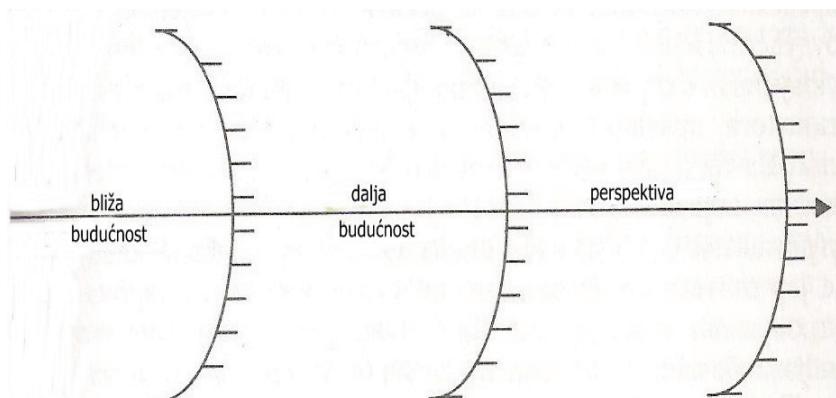
Kartografsko praćenje saobraćajnih nezgoda vrši se na način kako je to ilustrovano na slici 1. Ovakvim načinom praćenja bezbjednosnih događaja i pojava najbolje se uočavaju saobraćajna žarišta. Ako se na jednom užem lokalitetu u toku jedne godine, ili kraćem vremenskom periodu dogodi više saobraćajnih nezgoda sa nastradalim osobama i velikom materijalnom štetom, ili 30% i više u odnosu na njihov ukupan broj na području djelovanja onda takva mjesta proglašavamo saobraćajnim žarištem. Mjesto na kome se u toku godine dogode dvije ili više saobraćajnih nezgoda u kojem je život izgubilo jedno ili više lica zaslužuje da se označi saobraćajnim znakom „crna tačka“, radi upozorenja vozača na opasnost koja ih očekuje na putu. Ova žarišta, zavisno od analitičkih pokazatelja, zahtijevaju da se na njima postavi stalna ili povremena policijska preventiva, planira izvođenje pojačanih akcija kontrole učesnika u saobraćaju, osmatranje, videonadzor i druge operativno – taktičke mjere i radnje.

Slika 1. Kartografski prikaz saobraćajnih nezgoda

D) PROGNOZA DALJEG MANIFESTOVANJA BEZBJEDNOSNOG STANJA, ODносно SAOBRAĆAJNIH NEZGODA

Prognoza je završni dio bezbjednosne procjene. Ona je podloga za planiranje, koje u cijelokupnom ciklusu rukovođenja predstavlja ključnu funkciju. Ako se pogriješi u prognozi (bezbjednosnoj dijagnozi), čitav tok planiranja, pa time i izvršenje zadatka može doći u pitanje. Značaj prognoze najbolje ilustruje francuski političar Rišelje, koji kaže: „Ništa nije potrebnije u upravljanju državom od predviđanja jer se tim sredstvom mogu lako spriječiti mnoga zla, koja je vrlo teško liječiti kad nastanu. Oni koji žive od danas do sutra, žive srećno za svoj račun, ali drugi žive nesrećno pod njihovim vođstvom.“ Prognozom se ustanovljava određeno stanje u nekoj budućnosti, kako bismo u tom pravcu mogli usmjeriti našu aktivnost (slika 2).

Slika 2. Vremenski tok predviđanja bezbjednosnog stanja

Problemima prognoziranja bavi se nauka koja se zove futurologija, a temeljna načela na kojima se zasniva prognoza su:

- vidjeti daleko,
- vidjeti široko i
- analizirati duboko.

Stepen ugroženosti bezbjednosti izvršenim saobraćajnim prekršajima dobiće se ako ukupan iznos novca koji se može izreći kao maksimalna novčana kazna podijelimo sa brojem stanovnika prema kvalifikaciji prekršaja. Ocjena ugroženosti dobiće se ako se ukupna visina novčanih kazni po glavi stanovnika u određenoj opštini uporedi sa istim parametrom na nivou kantona, entiteta ili BiH. Ako je taj broj veći stanje je nepovoljnije i obratno.

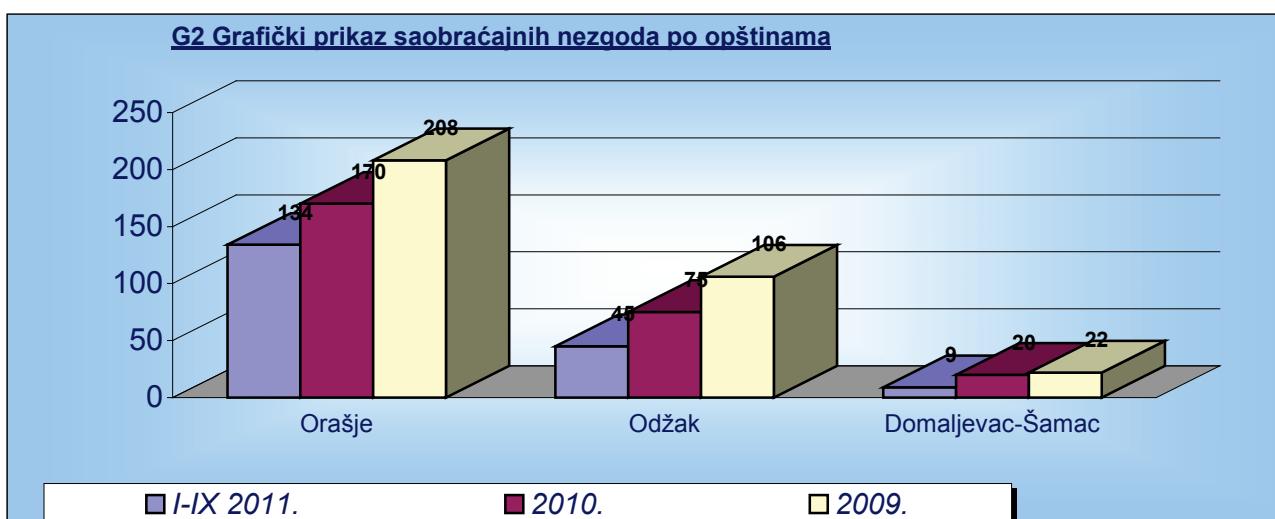
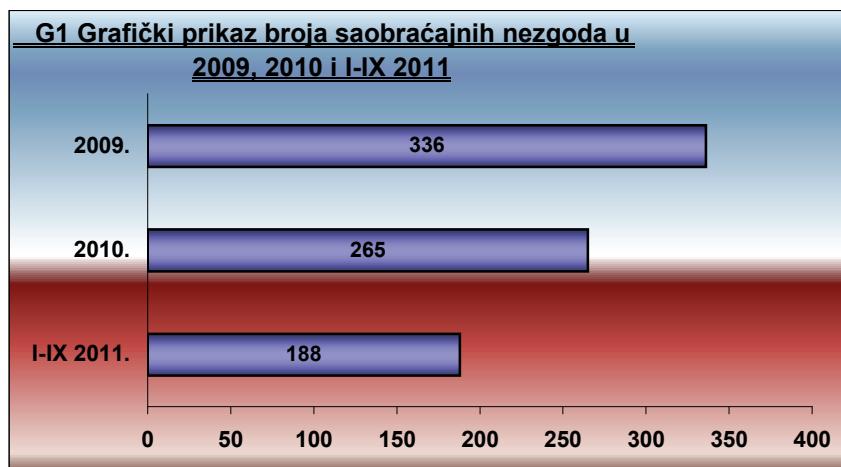
E) ZNAČAJ PREVENTIVNO-REPRESIVNOG DJELOVANJA

Pod represivnim djelovanjem podrazumijeva se takva aktivnost kojom se prisilom djeluje na već izvršenu nezakonitu i nedopuštenu radnju. Da bismo što objektivnije sagledali efikasnost policijskih službenika u preventivnom i represivnom smislu u prekršajnoj oblasti neophodno je kontinuirano praćenje i analiziranje ostvarenih rezultata na planu bezbjednosti javnog saobraćaja. Preventivni rad policije po saobraćaju nikada niko nije izmjerio, niti će u tome uspjeti, te upravo zbog toga neuki rukovodni policijski službenici rad podčinjenih ocjenjuju kroz broj izrečenih represivnih mjera, što je davno napuštena praksa u zemljama EU. Intencija u visoko razvijenim zemljama EU je da policijski službenici kroz projekat rada „policije u zajednici“ budu servis građana, a nikako omražene ličnosti koje cjepidlače i primjenjuju represiju, osim kada je ista neophodno potrebna radi zaštite ljudskih života, imovine i građana. Postoje ideje i mišljenja u EU da bi represivne mjere po nedopuštenim i nepropisnim minornim prekršajima u saobraćaju trebalo prepustiti sudu građana. Suština održavanja povoljnog stanja bezbjednosti sastoji se u sprečavanju nastajanja posljedica, jer „post delictum“ djelovanje službi na njih, pored već nastale štete, bilo da je riječ o materijalnoj ili nekoj drugoj, zahtjeva izuzetne napore na planu rasvjetljavanja prekršaja ili krivičnog djela, s tim da je, i pored toga, krajnji rezultat često neizvjestan.

F) STATISTIČKI, GRAFIČKI I TABELARNI PRIKAZI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA U MUP-u ŽP ORAŠJE ZA 2009., 2010. I PRVIH 9 MJESECI 2011. GODINE

Kada je riječ o bezbjednosti javnog saobraćaja, kao jednom od segmenata na osnovu kojeg se formira konačna ocjena bezbjednosnog stanja, obraditi će se saobraćajne nezgode kao teži oblik nepoštivanja pravila ponašanja učesnika u saobraćaju. U tom smislu, biti će prezentirani analitički, tabelarni i grafički pokazatelji koji se odnose na bezbjednost javnog saobraćaja na području županije / kantona sa podacima za 2009., 2010. i prvih devet mjeseci (u daljem tekstu I-IX) 2011. godine.

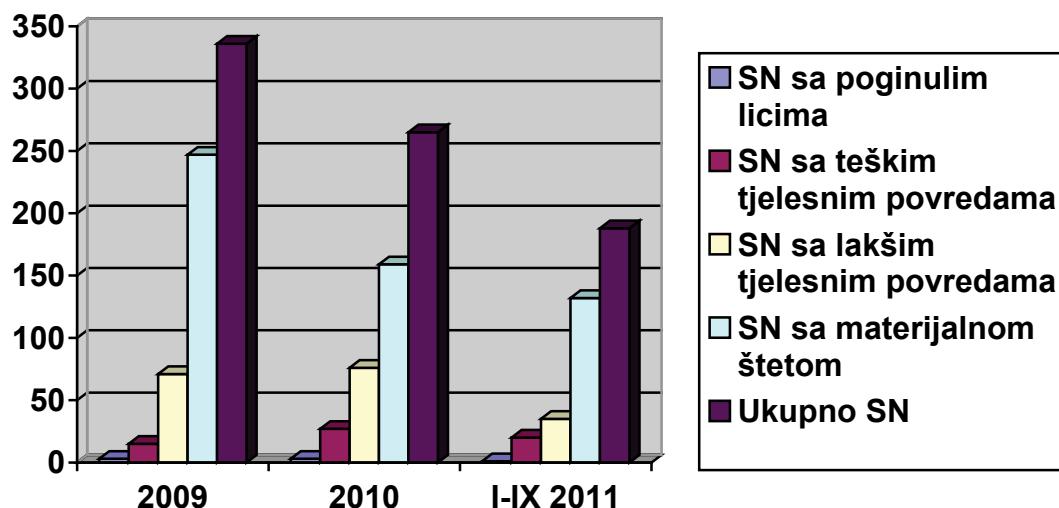
Na području Županije posavske/kantona 2 u 2009. godini dogodilo se ukupno 336 saobraćajnih nezgoda (3 sa poginulim licima, 15 sa teškim tjelesnim povredama, 71 sa laksim tjelesnim povredama i 247 sa materijalnom štetom) u kojima su poginula 3 lica, 18 je zadobilo teške, a 93 lakshe tjelesne povrede. U 2010. godini evidentirano je ukupno 265 saobraćajnih nezgoda (3 sa poginulim licima, 27 sa teškim tjelesnim povredama, 76 sa laksim tjelesnim povredama i 159 sa materijalnom štetom) u kojima su 3 lica poginula, 33 su zadobila teške, a 101 lakshe tjelesne povrede. U prvih devet mjeseci 2011. godine dogodilo se ukupno 188 saobraćajnih nezgoda (1 sa poginulim licima, 20 sa teškim tjelesnim povredama, 35 sa laksim tjelesnim povredama i 132 sa materijalnom štetom) u kojima je poginulo 1 lice, 22 su zadobila teške, a 48 lakshe tjelesne povrede. Opština Orašje u županiji/kantonu 2 je najugroženija brojem saobraćajnih nezgoda, zatim slijede opštine Odžak i Domaljevac-Šamac. Prikaz broja saobraćajnih nezgoda po godinama, opštinama, posljedicama i vrsti dat je u grafikonima G1, G2 i G3, te u tabelama T1 i T3. Da bi poređenje, saobraćajnih nezgoda iz 2009. i 2010. godine bilo moguće sa vremenskim periodom od I-IX 2011. godine, to je u tom smislu izvršena korekcija podataka za 2009. i 2010. godinu pomnožena sa korektivnim faktorom $\frac{3}{4}$, odnosno 75% od ukupnog broja.

Iz toga proizlazi da je broj saobraćajnih nezgoda u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu smanjen za približno 21%, a broj saobraćajnih nezgoda u prvih devet mjeseci 2011. godine u odnosu na isti period u 2010. godine smanjen za 5%. Također, u vremenskom periodu od I-IX 2011. godine je došlo do smanjenja broja poginulih lica za 55 %, broja teško povrijeđenih lica za 11%, kao i broja lakše povrijeđenih lica za 36 %.

Tabela 1. Vrste saobraćajnih nezgoda

VRSTA SN	2009	2010	I-IX 2011
SN sa poginulim licima	3	3	1
SN sa teškim tjelesnim povredama	15	27	20
SN sa lakšim tjelesnim povredama	71	76	35
SN sa materijalnom štetom	247	159	132
Ukupno SN	336	265	188

Grafikon 3. Vrste saobraćajnih nezgoda

Podaci koji se odnose na osnovne uzroke saobraćajnih nezgoda su približno isti za 2009., 2010. i prvih devet mjeseci 2011. godine, te se može konstatovati da su najčešći uzroci istih neprilagođena brzina kretanja u iznosu od 26%, nepoštivanje prednosti prolaska 13,8%, nepropisna vožnja unazad 13,7%, nepropisno skretanje 12,2%, vožnja pod uticajem alkohola 6,9%, nepropisno mimoilaženje 5,3%, nepropisno preticanje 5,22% i dr. Indikativno je da se nijedna saobraćajna nezgoda ne može dovesti u uzročno-posljedičnu vezu sa tehničkom neispravnosću vozila. Izvodi se zaključak da su se sve saobraćajne nezgode dogodile uslijed pogreške vozača, što samo po sebi ukazuje u kom smjeru treba da se kreće aktivnost policije. Najveći broj saobraćajnih nezgoda događao se na regionalnim cestama, u mjesecu avgustu evidentirano je najviše nezgoda, dok lični automobili dominantno prednjače sa 65% u odnosu na ostale učesnike u saobraćajnim nezgodama, što se vidi iz tabela 2 i 4.

Tabela 2. Lokalitet dešavanja saobraćajnih nezgoda

	I-IX 2011	2010	2009
Magistralna cesta	31	44	67
Regionalna cesta	53	83	99
Lokalna cesta	40	65	68
Ceste u naselju	49	61	84
Ostale	15	12	18
Ukupan broj	188	265	336

Kada se posmatra struktura nastrandalih lica (povrijeđeni i poginuli) uočeno je da su najugroženiji putnici u putničkim motornim vozilima starosne dobi od 21 do 24 godine, dok je najugroženija kategorija nastrandalih vozača starosne dobi od 18 do 23 godine. Najveći broj prometnih nezgoda događao se utorkom i petkom, a najčešće vrijeme dešavanja istih je u vremenskom periodu od 10.00-12.00 i od 18.00-20.00 sati.

Tabela 3. Tabelarni prikaz broja saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica po mjesecima za 2009., 2010. i I-IX 2011. godine

MJESEC	BROJ SAOBRĀCAJNICH NEZGODA			BROJ POGINULIH LICA			BROJ LICA SA TEŠKIM TJELESNIM POVREDAMA			BROJ LICA SA LAKIM TJELESNIM POVREDAMA		
	I-IX 2011.	2010	2009.	I-IX 2011.	2010.	2009.	I-IX 2011.	2010.	2009.	I-IX 2011.	2010.	2009.
1	14	16	28	1	0	0	2	1	0	5	7	7
2	14	15	19	0	1	0	3	2	2	4	3	4
3	8	18	18	0	0	0	1	2	0	1	6	2
4	28	22	32	0	0	0	2	3	2	12	9	7
5	23	29	31	0	0	1	4	5	1	6	12	12
6	14	25	30	0	0	0	1	4	2	4	8	9
7	27	22	38	0	1	2	3	1	2	6	6	11
8	34	33	40	0	1	0	4	4	2	7	19	3
9	26	21	25	0	0	0	2	3	5	3	11	9
10		34	32		0	0		6	1		8	7
11		17	22		0	0		2	0		7	9
12		13	21		0	0		0	1		5	13
UKUPNO	188	265	336	1	3	3	22	33	18	48	101	93

Ako se posmatra struktura evidentiranih prekršaja za koje je pokrenut prekršajni postupak tokom 2009., 2010. i 2011. godine onda se može naglasiti da prednjače prekršaji prekoračenja dozvoljene brzine kretanja u iznosu od 62,2%, nekorištenja sigurnosnog pojasa 17,6 % i dr.

Od ukupnog broja isključenih vozača iz saobraćaja njih 71,5% se odnosi na vožnju pod uticajem alkohola, a 24% na upravljanje vozilom prije stjecanja prava. Kada se posmatra struktura isključenih vozila iz saobraćaja 87% od ukupnog broj se odnosi na neregistrovanost, a samo 4 % na tehničku neispravnost vozila.

Značajno je istaći da broj saobraćajnih nezgoda na hiljadu stanovnika u županiji/kantonu iznosi za 2009. godinu 5,28, za 2010. godinu 4,16, te za prvih 9 mjeseci 2011. godine 2,25 iz čega se vidi trend kontinuiranog smanjenja čemu se u konačnici preferira u planovima i procjenama bezbjednosnog stanja.

Tabela 4. Tabelarni prikaz učesnika u saobraćajnim nezgodama

UČESNICI U SAOB.NEZGODAMA	I-IX 2011.	2010.	2009.
LIČNI AUTOMOBILI	236	321	423
TERETNA VOZILA	18	23	23
AUTOBUSI	0	2	0
MOTOCIKLI	27	34	31
TRAKTORI	0	5	0
BICIKLI	13	9	11
PJEŠACI	6	18	18
NN UČESNICI	8	3	0
OSTALI	52	67	101
UKUPNO	360	482	607

Jedan od glavnih faktora ovako povoljnog stanja jeste preventivno-represivni rad policije na kontroli saobraćaja uz upotrebu novih i sofisticiranih radara, te provođenje čestih lokalnih i županijskih akcija, kao i raznih reklamnih kampanja na temu «bezbijednost u saobraćaju», što je znatno «USPORILO» vozače, pa samim tim i ublažilo posljedice saobraćajnih nezgoda.

G) ZAKLJUČAK

Kao rezime može se sa sigurnošću konstatovati, da je stanje bezbijednosti po problematici saobraćaja u MUP-u ŽP Oraše na zadovoljavajućem nivou koji podrazumjeva:

- da se dobro vlada bezbijednosnom situacijom na području Županije/kantona,
- da je zanemarljiv broj prekršaja i krivičnih djela sa težim posljedicama po problematici saobraćaja,
- da je bezbijednosna problematika na približno istom nivou ili u blagom opadanju u odnosu na prethodno posmatran period u kome je stanje bezbijednosti ocijenjeno kao zadovoljavajuće,
- da nema bezbijednosnih pojava ugrožavanja života koje bi mogle izazvati bitnije uznemirenje građana,
- da je građanima omogućeno nesmetano stvaranje materijalnih dobara, i da većina njih ima zadovoljavajući osjećaj lične i imovinske sigurnosti.

U cilju daljnje smanjenja broja saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica potrebno je preuzeti aktivnosti na sanaciji cesta i vertikalne i horizontalne signalizacije, te pojačati nadzor nad radom stanica za tehnički pregled vozila, auto-škola, komisija za polaganje vozačkih ispita i sl.

Analizirajući uzroke saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile na području županije/kantona indikativno je da se nijedna saobraćajna nezgoda u posmatranom vremenskom periodu nije dogodila kao posljedica tehničke neispravnosti na vozilu. Ovakav podatak je porazan i dovodi u pitanje valjanost obavljanja vanrednih tehničkih pregleda po događanju saobraćajne nezgode. Naime, suočavamo se s praksom da vanredni tehnički pregledi koji se obavljaju u Županiji/kantonu imaju opravdanje ukoliko na vozilima nisu oštećeni vitalni dijelovi i sklopovi, a prije svega uređaji za upravljanje, za zaustavljanje, za osvjetljenje i svjetlosnu signalizaciju vozila i uređaji koji omogućavaju normalnu vidljivost. No, međutim, inkompatibilna praksa je da se na vanredni tehnički pregled upućuju vozila koja imaju velika oštećenja na vitalnim dijelovima za upravljanje i zaustavljanje, te kao takva ne mogu biti podvrgnuta bilo kakvom pregledu, što ukazuje da se takvi pregledi vrše samo kako bi se ispoštovala forma. Naime, za tako oštećena vozila voditelji stanice za tehnički pregled mogu samo zapisnički konstatovati oštećenja, što nije svrha i djelotvoran efekat, i to u budućnosti treba izbjegavati. Naime, mišljenje o stanju ispravnosti vozila koja su u velikoj mjeri oštećena prilikom saobraćajne nezgode mogu dati samo akreditovane ustanove mašinske struke i vještaci, što se u praksi do sada nikada nije primjeno. U vezi sa naprijed navedenim, bitno je naglasiti da neiskusni inspektorji-uvijadci i tužioци upućuju sve i svašta na vanredni tehnički pregled, koji nema nikakvog opravdanja i smisla ukoliko su oštećenja na vozilu velika i ukoliko su u bitnoj mjeri oštećeni i uništeni vitalni dijelovi i sklopovi. Takav vanredni tehnički

pregled se svodi samo na zapisničku konstataciju oštećenja koja nikome nizašta ne mogu poslužiti.

Mnogi autori često prilikom analize saobraćajnih nezgoda navode i neregistrovanost kao uzrok saobraćajne nezgode, što se ne može akceptirati, jer se ista mora posmatrati samo kao izolovan saobraćajni prekršaj, koji se ne može smatrati uzrokom saobraćajne nezgode.

Prekršaji koji su propisani Zakonom o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH, a odnose se na vuču vozila, upotrebu svjetala u saobraćaju, teret na vozilu, tehničku ispravnost u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, zaštite čovjekove okoline, kao i da imaju ispravne propisane uređaje i opremu ne daju dovoljno prostora za precizno i adekvatno sagledavanje da li je zbog nepoštivanja nekog od njih izazvana saobraćajna nezgoda. Naime, praksa u MUP-u ŽP Orašje ukazuje, da je 0,0% saobraćajnih nezgoda nastupilo uslijed tehničke neispravnosti, što je u nesrazmjeri i obrnuto proporcionalno u odnosu na stvarno stanje i vizuelnu percepciju ispravnosti vozila koja učestvuju u saobraćaju.

I na kraju kao rezime iznosim lični stav, da bih bio presrećan kada bi dominantni uzroci svih saobraćajnih nezgoda bili tehnička neispravnost na vozilu ili drugi prekršaji koji se vežu za vozilo kao tehničko sredstvo, jer bi se na to sa velikom vjerojatnoćom moglo uticati, za razliku od drugih faktora.

LITERATURA:

Prof.Dragan Gaćeša, Operativni rad policije na bezbjednosnom sektoru, Banja Luka, 2001;
Prof.Dragan Gaćeša, Policija, nadležnost, organizacija i rukovođenje, Banja Luka, 1998;
Doc.dr.Mladen Gledec, Sigurnost prometa II, Zagreb 1996.

5. OBRAZOVANJE I OBUKA SUDIONIKA U PROMETU KAO OSNOVA PREVENCIJE SIGURNOSTI PROMETA

**Autor: Josip Petrić, dipl. kriminalist
Generalni inspektor policije**

Općenito:

Obrazovanje i obuka sudionika u prometu neophodni su za formiranje pravilnih stavova o sigurnosti prometa. Pozitivni stavovi sudionika u prometu su najznačajniji uvjet prevencije prometnih nezgoda. Obrazovanje i obuka sudionika u prometu mora biti kontinuirani proces, s povratnim mjerama unapređenja na bazi novih iskustvenih i znanstvenih saznanja.

Ključne riječi: Obrazovanje, obuka, prevencija, sigurnost, promet, sustav

5.1. Uvod

Prevencija prometnih nezgoda treba obuhvaćati širok front mjera u čiju realizaciju se izravno ili neizravno uključuju gotovo sve institucije i kreativni stručni potencijali. Nažalost u praksi se suočavamo s potpuno nesinkroniziranim programima prevencije.

Analizama posljedica prometnih nezgoda ne mogu se nesporno utvrditi propusti onih subjekata, koji su sudjelovali u formiranju (kreiranju) sudionika u prometu, kao i onih subjekata koji su odgovorni za kreatora prometnih uvjeta.

Nedovoljna institucionalna povezanost u definiranju i realizaciji mjera prevencije mogla bi se značajnije smanjiti osnivanjem Agencije za sigurnost prometa.

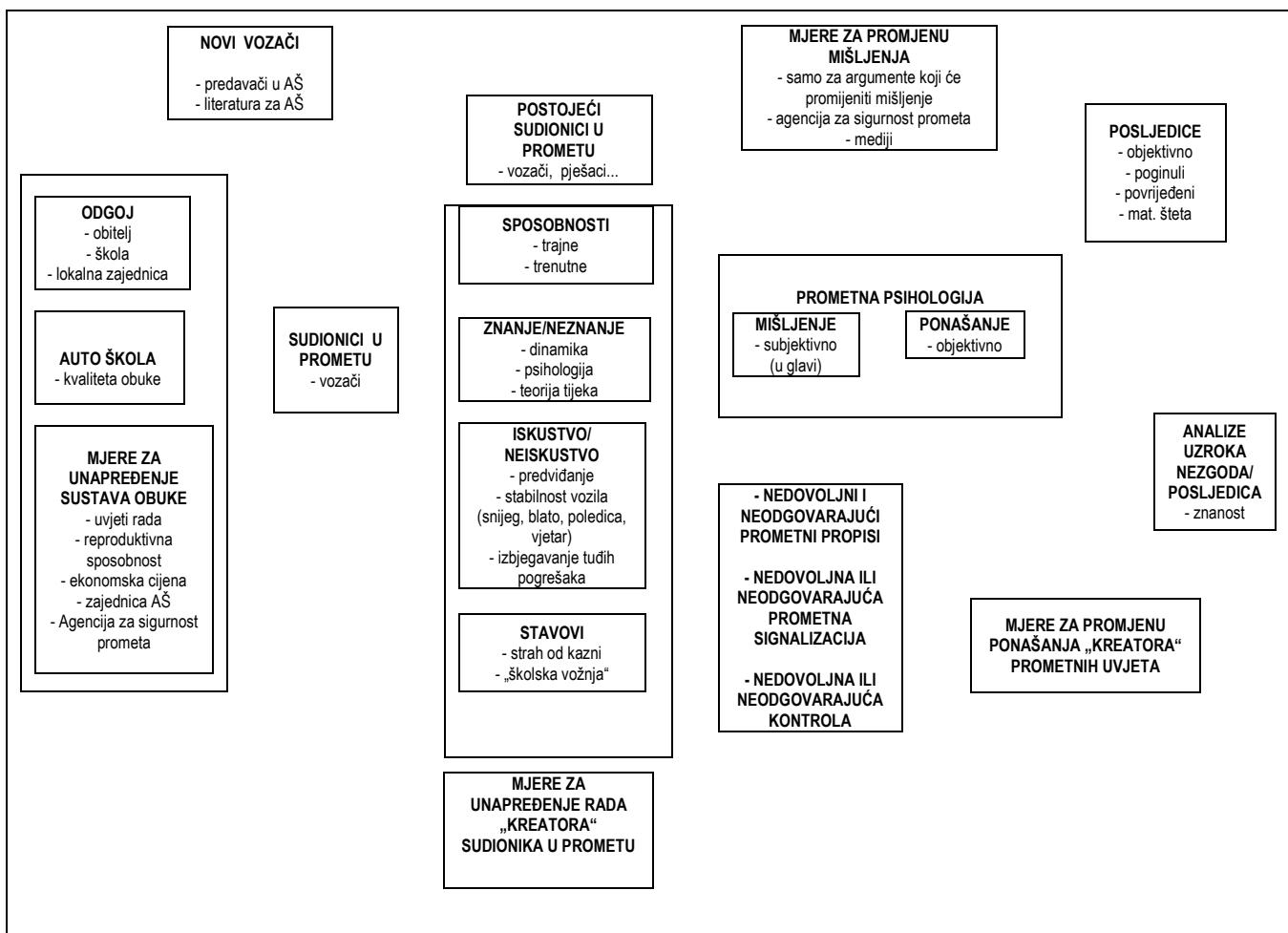
Na temelju zaključka Vlade FBiH iz 2008. godine, u skladu sa dokumentom „Polazne osnove strategije sigurnosti cestovnog prometa FBiH 2008.- 2013.godine“, donesen je Akcijski plan za provedbu mjera iz dokumenta.

Akcijski plan predviđa odgovorne subjekte koji će realizirati postavljene zadatke, njihove prioritete, rokove i finansijska sredstva.

Može se reći da je Zakonom o sigurnosti prometa na cestama BiH stvorena osnova za uspostavljanje svih preventivnih procesa unapređenja sigurnosti prometa.

Ipak, predстоji veliki rad na uspostavljanju sinkroniziranog djelovanja svih odgovornih subjekata, kao i ostalih („neodgovornih“).

Za formiranje, „kreiranje“ vozača kao sudionika u prometu najodgovornije trebaju biti auto-škole. Da bi one mogle dati maksimalan doprinos prevenciji trebale bi biti članice svoje strukovne asocijacije.

Slika 1. Uloga auto-škola u procesu obrazovanja i obuke vozača i prevencije prometnih nezgoda

5.2. Proces prevencije u domenu osposobljavanja vozača kao sudionika u prometu

Ovaj proces pojednostavljeno prikazuje suksesivnu strukturu procesa formiranja vozača, kao sudionika u prometu i povratne veze pomoću kojih su definirani procesi permanentnog unapređenja sigurnosti ponašanja vozača.

Struktura procesa prevencije sigurnosti prometa u domenu ponašanja vozača sastoji se od djelovanja:

I - subjekata prethodnog odgoja, koje predstavljaju:

- Obitelj**, predstavlja takozvani kućni odgoj, koji se zasniva na uzorima roditelja i najbližih srodnika. Ovi uzori mogu biti pozitivni i negativni, kao i dominantni i nedominantni.
- Škole i predškolske ustanove**, predškolska ustanova, osnovna i srednja škola do upisa u auto-školu, vrše širi i dodatni utjecaj na formiranje odgoja, koje u većoj ili manjoj mjeri „dorađuju“ već uveliko formiranu ličnost i njeno ponašanje. Utjecaj škole na odgoj dijeli se na utjecaj nastavnih i nenastavnih programa i na utjecaj odjeljenjske zajednice. Ovi utjecaji se mogu nadopunjavati, ali i sukobljavati.
- Lokalna zajednica**, predstavlja najširu lokalnu sredinu koja može imati programe organiziranog djelovanja za obrazovanje i odgoj, a u cilju smanjenja stradanja građana te sredine. Novim propisima lokalne zajednice dobivaju dio sredstava za programe prevencije prometnih nezgoda, a uloga i odgovornost organa lokalne samouprave je posebno značajna i definirana u vidu podrške u

d) Mediji,

planiranju i provođenju svih mjera i aktivnosti prometnog obrazovanja i odgoja svih sudionika u prometu na putovima na nivou lokalne samouprave. također sudjeluju u procesu odgoja na razne audio i vizualne načine. Znatan pozitivan utjecaj imaju specijalizirani programi i kanali koji uvjerljivim snimcima posljedica propusta u prometu i njenim posljedicama privlače nehotimičnu pozornost svih uzrasta sudionika u prometu.

II - Auto-škole

Preuzimaju već formirane ličnosti, s njihovim prethodnim znanjima, vještinama i odgojem, kao kandidate za vozače. Poznato je da je lakše obučiti za sigurno upravljanje vozilom kandidata koji nema prethodno iskustvo, nego mijenjati kandidatu loše navike.

U kojoj će mjeri auto-škola dati kvalitetnu obuku najviše ovisi od zakonski definiranog sustava obuke i adekvatnoj cijeni obuke. Zbog prevelikog broja auto-škola, auto-škole se bore za kandidate sniženim cijenama. Niža cijena se može dati samo na račun kvalitete obuke. Iako normativna regulativa, a i sama tržišna konkurenčija ne dozvoljavaju damping cijenu, kod nas je to očigledna praksa. To se izvodi uglavnom na dva načina, smanjenjem generalne cijene obuke i u slučajevima kada se ne izveze pun fond sati predviđene obuke. Bježeći od stvarnih uzroka loše obuke, okrivljuju se gotovo uvjek auto-škole. Kalkulacija i zaštita minimalne ekonomske cijene obuke je osnova za stvaranje racionalnog i efikasnog sistema obuke. Kad se već znaju svi ulazni kalkulativni elementi potrebni za izračunavanje ekonomsko minimalne cijene obuke, onda je realno da je i izračunamo i na taj način definiramo POTREBNE KAPACITETE za obuku po lokalnim zajednicama. Na području Županije Posavske uspostavljeno je Zajedničko stručno tijelo za kontrolu i nadzor rada auto-škola i polaganja vozačkih ispita koje pri obavljanju kontrole postupa u skladu sa svojim ovlaštenjima pridržavajući se Naputka o radu.

U cilju izbjegavanja eventualnih zlouporaba u provedbi obuke iz poznavanja propisa o sigurnosti prometa na cestama auto-škole na području Županije Posavske su dužne obavijestiti spomenuto stručno tijelo o početku obuke najkasnije 24 sata prije početka iste i dostaviti spiskove kandidata koji su uključeni u osposobljavanje nakon prvog dana realizirane obuke.

Premda se područje Županije Posavske sastoji od 3 općine za polaganje ispita za vozače motornih vozila ustanovljeno je jedno povjerenstvo koje posebnim rješenjem imenuje ministar prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske.

Povjerenstvo ima predsjednika koji ima licencu predavača teorijske nastave ili licencu ispitivača teorijskog dijela ispita, najmanje dva licencirana ispitivača teorijskog dijela ispita i najmanje jednog licenciranog ispitivača iz upravljanja motornim vozilom.

Također, na području Županije utvrđena su dva ispitna mjesta za polaganje ispita vozača motornih vozila i to u Orašju i Odžaku.

Ispitno povjerenstvo dužno je organizirati polaganje ispita za vozače motornih vozila svakih 15 dana u Orašju i Odžaku, s tim što su termini ispita na ovim mjestima u razmaku od 7 dana.

Tabela 1. Prikaz rezultata provedenih ispita za vozače motornih vozila period 01.01.2011.g. – 30.09.2011.g.
 (Upravljanje motornim vozilom)

ORAŠJE							ODŽAK												
datum ispita	broj prijava	položilo					datum ispita	broj prijava	položilo					Broj izlazaka					
		Broj izlazaka							Broj izlazaka					I	II	III	IV		
		I	II	III	IV	Σ			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Σ		
15.01.	13	8	1	1	1	11	08.01.	8	2	-	1	-	1	-	-	-	4		
29.01.	6	3	2	-	-	5	22.01.	5	-	3	1	-	-	-	-	-	4		
12.02.	7	5	1	-	-	6	05.02.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	0		
02.03.	11	7	1	-	-	8	19.02.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	0		
12.03.	14	11	1	-	-	12	05.03.	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
26.03.	18	15	1	-	-	16	19.03.	4	-	-	1	-	-	-	-	-	1		
09.04.	22	15	-	-	1	16	02.04.	10	3	1	-	-	-	-	-	-	4		
23.04.	16	7	4	1	-	12	16.04.	10	1	3	-	1	-	-	-	-	5		
30.04.	3	3	-	-	-	3	30.04.	8	4	1	-	1	-	-	-	-	6		
07.05.	15	6	3	1	-	10	14.05.	7	1	-	-	-	-	-	-	-	1		
18.05.	1	-	1	-	-	1	28.05.	9	-	3	-	-	1	-	-	-	4		
21.05.	8	5	-	-	-	5	11.06.	7	1	1	-	-	1	-	-	-	3		
23.05.	4	-	2	-	-	2	25.06.	5	-	-	1	1	-	-	-	-	2		
04.06.	13	8	3	1	-	12	09.07.	2	-	1	-	-	-	-	-	1	2		
17.06.	2	2	-	-	-	2	23.07.	6	5	-	-	-	-	-	-	-	5		
18.06.	13	6	-	1	-	7	06.08.	5	2	-	1	-	-	-	-	-	3		
02.07.	14	7	1	1	-	9	20.08.	4	1	-	-	-	-	-	-	-	1		
16.07.	9	5	1	2	-	8	03.09.	9	4	1	-	1	-	-	-	-	6		
23.07.	1	1	-	-	-	1	17.09.	11	9	1	1	-	-	-	-	-	11		
30.07.	14	8	-	1	-	9													
06.08.	2	1	1	-	-	2													
13.08.	18	12	2	-	-	14													
27.08.	17	12	1	1	1	15													
10.09.	11	4	-	-	-	4													
15.09.	1	-	-	-	-	0													
22.09.	1	-	-	-	-	0													
24.09.	18	10	3	2	-	15													
2011.	272	163	29	12	3	207	2011.	117	33	15	6	4	3	1	1	63			
% uspješnih pokušaja		59,93	10,66	4,41	1,10	76,10	% uspješnih pokušaja		28,21	12,82	5,13	3,41	2,56	0,85	0,85	53,85			
UKUPNO U ŽUPANIJI POSAVSKOJ																			
Prijavljeno 389 ; Položilo 270 (69,41 %)																			

Tabela 2. Prikaz rezultata provedenih ispita za vozače motornih vozila Period 01.01.2011.g. – 30.09.2011.g. (Teorijski dio ispita - poznavanje propisa)

ORAŠJE												ODŽAK												
datum ispita	bro j prij ava	položilo										datum ispita	bro j prij ava	položilo										
		Broj izlazaka													Broj izlazaka									
		I	II	III	IV	V	VII	VIII	IX	Σ					I	II	III	I V	V	VI	X			Σ
15.01.	14	1	1	2	1	-	-	-	-	5	22.01.	7	-	1	1	-	-	-	1	-	-	3		
29.01.	17	7	3	-	-	1	-	-	-	12	05.02.	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2		
12.02.	16	4	1	4	-	-	-	-	-	9	19.02.	15	5	1	-	-	-	-	-	-	-	6		
26.02.	14	5	3	-	-	-	-	-	-	8	05.03.	9	2	1	1	-	-	-	-	-	-	4		
12.03.	8	-	3	-	-	-	-	-	-	3	19.03.	11	3	2	-	-	-	-	-	-	-	6		
26.03.	10	4	-	2	1	-	-	-	-	8	02.04.	6	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3		
09.04.	12	5	-	-	-	-	-	1	-	6	16.04.	11	7	-	-	-	1	-	-	-	-	8		
23.04.	13	7	2	-	-	-	-	-	-	9	25.06.	7	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4		
07.05.	7	1	-	2	-	1	-	-	-	4	09.07.	10	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5		
21.05.	13	9	1	1	-	-	-	-	-	11	23.07.	8	3	3	-	-	-	-	-	-	1	7		
04.06.	9	5	1	1	-	-	-	-	-	7	03.09.	7	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4		
18.06.	9	3	-	-	-	-	-	-	-	3	17.09.	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2		
02.07.	23	16	1	2	-	-	-	-	-	19														
16.07.	14	5	2	-	-	-	-	-	-	7														
30.07.	16	9	3	-	-	-	1	-	-	13														
13.08.	13	6	-	-	-	-	-	-	-	6														
27.08.	12	3	5	-	-	-	-	-	-	8														
10.09.	24	14	1	1	1	-	-	-	-	17														
24.09.	10	6	1	-	-	-	-	-	-	7														
2011	254	110	28	15	3	2	1	2	1	162	2011.	102	39	9	3	-	1	1	1	1	54			
% uspješnih pokušaja	43,3 1	11,0 2	5,9 1	1,1 8	0,7 9	0,3 9	0,7 9	0,3 9	63,7 8		% uspješnih pokušaja	38,2 4	8,8 2	2,9 4	-	0,9 8	0,9 8	0,9 8	52,9 4					
UKUPNO U ŽUPANIJI POSAVSKOJ																								
Prijavljeno 356 ; Položilo 216 (60,67 %)																								

Tabela 3. Prikaz rezultata provedenih ispita za vozače motornih vozila Period 01.01.2011. – 30.09.2011. (Položeni vozački ispiti po općinama i kategorijama)

OPĆINE	KATEGORIJE I PODKATEGORIJE										Ispitno mjesto
	A1	A	B	C1	C	C1E	CE	D	UKUPNO		
ORAŠJE	1	26	132	7	-	-	1	-	167		
DOMALJEVAC- ŠAMAC	-	5	29	3	-	-	-	-	37		207
ODŽAK	-	3	-	-	-	-	-	-	3		
ODŽAK	-	5	58	-	-	-	-	-	63		63
UKUPNO	1	39	219	10	-	-	-	-	270		

III - Vozač, kao sudionik u prometu predstavlja „proizvod“ auto-škole. Auto-školu je formirao sustav obuke koji je formirala država. Polaganjem vozačkog ispita nove vozače karakteriziraju:

- a) **Psihofizičke sposobnosti.** Trajne registrirane na ljekarskom pregledu za vozače, a kasnije i trenutne pod utjecajem umora, lijekova, alkohola i dr.
- b) **Nedovoljno ili neadekvatno znanje**, o psihologiji vozača, dinamici vozila (kinetičkoj energiji), utjecaju gustoće tijeka vozila na brzinu i utjecaj brzine na protok vozila (teoriji tijeka), razlozima zbog kojih su definirane pojedine normativne odredbe (pravila prometa, prometnih znakova i dr.)
- c) **Neodgovorno ili neadekvatno iskustvo**, kao posljedica praktične obuke na minimalnoj teoriji koja nije dovoljna za većinu očekivanih prometnih zahtjeva prema vozaču. Ograničenje praktične obuke na samo jednog kandidata u vozilu omogućava instruktorima da koriste raspoložive uvjete i u najvećim gradovima. Dok ovo besmisленo ograničenje bude sprječavalo obuku u uvjetima koji postoje u široj regiji, vozači će položiti ispit vožnje s nedovoljno iskustva za samostalnu sigurnu

vožnju u uvjetima koje nisu iskusili. Iskustvo se treba mjeriti sposobnošću predviđanja, kretanja u uvjetima koji smanjuju stabilnost vozila, u uspješnom izbjegavanju tuđih i vlastitih pogreški i dr.

d) Stavovi, su nastali kao strah od kaznenih bodova i „usađene“ školske vožnje, kao opće priče instruktora, koji nisu u stanju kandidatima prenijeti i mnoge nedostatke u prometu, koji ih čekaju u samostalnoj vožnji. Izostanak teorijske nastave ima za izravnu posljedicu nedovoljno razumijevanje svih relacija vozač-vozilo-cesta-okolina.

Navedene početne karakteristike novog vozača individualno će se unaprijediti, ali po višoj cijeni. Prometne nezgode i njene posljedice dokaz su da proces doobuke u samostalnoj vožnji nije nastavak dobre obuke u auto-školi. Analizama propusta vozača koji su bili uzrok nastanka nezgode moguće je izdvojiti propuste koji se ne bi dogodili da je obuka bila kvalitetnija.

Navedene osnovne karakteristike vozača uvjetuju :

1. Mišljenje vozača predstavlja subjektivnu sferu u glavama vozača. Na temelju subjektivnog mišljenja vozača slijedi,

2. Ponašanje vozača kao objektivna kategorija koja uzrokuje propuste koji dovode do prometnih nezgoda i njezinih posljedica.

3. Prometna psihologija se u svom preventivnom djelovanju mora koristiti tako da promjenom subjektivnog mišljenja vozač mijenja objektivno ponašanje. Za promjenu mišljenja potrebiti su uvjerljivi argumenti, a ne kazne, lažni autoriteti, nego zakoni fizike, psihofizičkih sposobnosti čovjeka-vozača, praktičnih iskustava u kontroliranim ekstremnim uvjetima. Vozač, ustvari, upravlja kinetičkom energijom vozila, a za upravljač se samo drži.

4. Posljedice objektivnog ponašanja vozača daju i objektivan broj nezgoda, poginulih, povrijeđenih, materijalnu štetu, izgubljeno radno vrijeme i dr. Sve te posljedice predstavljaju, nažalost, osnovnu informativnu bazu za stručnu i znanstvenu analizu.

5. Analiza uzroka nastanka nezgoda predstavlja početak definiranja povratnih korekcijskih preventivnih mjera i to:

5.1. Mjere za promjenu mišljenja.

5.1.1. Mjere za promjenu mišljenja postojećih vozača, zahtijevaju angažiranje medija, Agencije za sigurnost prometa, AMD, lokalne zajednice i dr.

5.1.2. Mjere za promjenu mišljenja budućih vozača u auto-školama, podrazumijevaju dodatnu edukaciju predavača i dopunu literature i nastavnih sredstava.

5.2. Mjere za promjenu ponašanja kreatora prometnih uvjeta, odnose se prvenstveno na

5.2.1. Nedovoljne ili neodgovarajuće propise

5.2.2. Nedovoljnu ili neodgovarajuću prometnu signalizaciju

5.2.3. Nedovoljnu ili neodgovarajuću kontrolu prometa

Unapređenjem propisa, signalizacije i kontrole uspostaviti će se adekvatno povjerenje prema odgovarajućim mjerama i takvom promjenom subjektivnog mišljenja mijenjat će se i objektivno ponašanje vozača.

6. Mjere za kreatore vozača, podrazumijevaju povratna preventivna djelovanja koja se odnose prvenstveno na auto-škole, a što podrazumijeva:

6.1. Unapređenje sustava obuke

6.2. Uvjetovanje kvalitete rada licencama

6.3. Ekonomске cijene obuke

6.4. Obavezno članstvo u Zajednici auto-škola FBiH

6.5. Aktivnu ulogu i dvosmjernu suradnju Agencije za sigurnost prometa i Zajednice auto-škola FBiH kao odgovornih subjekata.

ZAKLJUČAK

Proces permanentnog unapređenja sigurnosti prometa mora se zasnovati na stabilnim povratnim korektivnim mjerama obrazovanja i obuke vozača. Korektivne mjere su obveza kreatora sustava obuke, kreatora prometnih uvjeta i kreatora vozača.

Uspješnost definiranja i provedbe korektivnih mjera mora proizaći iz stručne i znanstvene analize propusta svih kreatora, koji su preko vozača doprinijeli da se dogode registrirane prometne nezgode i njezine posljedice.

Auto-škole predstavljaju težišnu točku svih pozitivnih i negativnih rješenja i utjecaja, odgovornih i neodgovornih subjekata.

Neobjedinjeno djelovanje auto-škola, ne može biti garancija uspješne provedbe bilo koje državne mјere, strategije, plana, a niti Agencije za sigurnost prometa.

Samo objedinjeno djelovanje auto-škola, kroz Zajednicu auto-škola, može efikasno provoditi državne mјere unapređenja kvalitete obuke.

Država mora imati interes da mobilizira i iskoristi sinergiju kadrovskih potencijala u auto-školama, koje imaju respektabilan broj kvalitetnih inženjera prometa i drugih visoko školovanih kadrova.

Inženjerska, lječarska i odvjetnička komora su dokaz da samo tako država može uspostaviti partnerske odnose sa strukovnim organizacijama kao odgovornim subjektima.

6. NOVINE U OBLASTI VIDEO NADZORA U OBLASTI BEZBJEDNOSTI SAOBRACAJA II-DIO

**Autor: Himzo Džidić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Šef Odsjeka za informatiku MUP-a ZE-DO kantona**

Obzirom na brzi trend razvoja tehnologija i činjenicu da se i u ovoj oblasti kao i drugim oblastima tehnike na godišnjem nivou baza tehničkih rješenja najmanje udvostručuje i u oblasti video nadzora u saobraćaju neophodno je pratiti nova tehnička rješenja i prema finansijskim mogućnostima implementirati ih u praksi.

U ranijim člancima obrađena su neka od novih tehničkih rješenja koja su se pojavila i koja su uspješno implementirali u ovoj oblasti u cilju prevencije bezbjednosti saobraćaja i to stacionirane radarske/fiksne sisteme izvedene na bazi različitih mjernih tehnologija kao što su induktivne petlje, dopler-radarskim senzorom, zatim mobilne laserske radarske sisteme i ručne laserske radarske uređaje.

Ministarstva unutrašnjih poslova i dalje imaju obavezu da kao jedan od nadležih organa u lancu institucija koje preveniraju ovu oblast, prate sve novine i usavršavanja u primjeni radarskih sistema, te iste prema mogućnostima uvode u praksu.

Opravdanost investicija u ovoj oblasti sa aspekta broja registrovanih vozila u F BiH i u ZE-DO kantonu, te sa aspekta broja stranih prekršilaca registrovanih radarskim sistemima

Posmatrajući ovu problematiku iz perspektive statisitike, analitike i sintetike podataka o broju registrovanih vozila, broju registrovanih prekršilaca sa reg.tablicama BiH i sa stranim tablicama dolazi se do pokazatelja o potrebi obimnijeg investiranja sredstava u ovu oblast, sa ciljem preveniranja saobraćajnih nezgoda sa svim mogućim posljedicama po živote i imovinu građana, kao i implikacije na privrednu u slučajevima prekida glavnih saobraćajnih tokova ljudi i roba.

U nastavku dajemo neke od statističkih pokazatelja iz ove oblasti.

- broj registrovanih vozila u F BiH prelazi brojku od 550.000 registrovanih vozila,
- broj produženih registracija u ZE-DO kantonu u 2010. godini iznosi 62.096.
- broj produženih registracija u ZE-DO kantonu u prvih 9 mjeseci u 2011.godini iznosi 49.452.
- broj registrovanih stranih prekršilaca radarskim uređajima u 2011.godini prelazi brojku 40.000.
- broj kontrolisanih vozila i vozača u prvih 9 mjeseci 2011.godine iznosi 143 462 od čega je 162 vozila isključeno iz saobraćaja zbog tehničke neispravnosti,
- u pet zavedenih akcija vandredne pojačane kontrole saobraćaja u prvih devet mjeseci 2011. godine kontrolisano 1.366 vozila, od toga isključeno iz saobraćaja 108 vozila zbog tehničke neispravnosti.
- procenat naplativosti izdatih prekršajnih naloga po saobraćaju za strane i domaće prekršioce iznosi 55 % od ukupnog broja izdatih naloga po saobraćaju,
- procenat povrata uloženih sredstava u radarske sisteme je 150% za 12 mjeseci,
- nema zabilježenih saobraćajnih nezgoda, ljudskih žrtva, materijalne štete, na dionicama gdje se nalaze stacionirani radari.
- Broj vozila na putu M-17 mjereno na stacioniranom radaru Donja Vraca Zenica je u oba pravca prosječno mjesечно preko 100.000 vozila,
- Prosječan broj prekršaja sedmično je između 150 i 400, mjereno na istoj lokaciji, a u zavisnosti od perioda godišnjeg doba.

Iz analize nekih od navedenih pokazatelja vidi se da zajedničkim radom svih institucija u lancu prevencije i povećanja bezbjednosti u saobraćaju, dosadašnja ulaganja daju već nekoliko godina značajne rezultate od čega bi trebalo izdvojiti sljedeće pokazatelje :

- da je smanjen broj tehnički neispravnih vozila od kada su uvedena rješenja sa video nadzorom kod kontrole tehničke ispravnosti vozila na stanicama za tehnički pregled,
- sa prelaskom na novi Pravilnik o registraciji vozila gdje su propisane strožije norme tehničke kontrole ispravnosti vozila,

- uvođenje većih propisanih standarda za opremu sa kojom se vrši tehnički pregled vozila,
- implementacija novih oštijih procedura kontrole pregleda i rada osoblja na stanicama i druge mjere,
- smanjenje broja poginulih lica, materijalne štete, prekida tokova ljudi i roba i manja implikacija na privredu zbog prekida saobraćajnih tokova na putevima gdje su instalirani radari.

Na ovaj način smo željeli da damo jasniju sliku o potrebi još ozbiljnijeg pristupa investiranju u ovu oblast i savremene tehnologije, zatim otklanjanje smetnji u Zakonskoj regulativi i na sankcionisanju prekršilaca na graničnim prelazima, uspostavi procedura koje će omogućiti efikasnije procesiranje prekršilaca koji imaju izrečene velike novčane kazne i izrečen veći broj kaznenih bodova i upućivanje istih na dodatno testiranje pozavanja saobraćajnih propisa.

Još jednom treba podsjetiti da :

- Rezultati primjene gore navedenih tehničkih sistema i sredstava ogledaju se prvenstveno u prevenciji saobraćajnih nezgoda sa svim mogućim posljedicama po živote i imovinu građana, kao i implikacije na privredu u slučajevima prekida glavnih saobraćajnih tokova ljudi i roba.
- Drugi aspekt primjene ovih uređaja, jeste takođe i represija prema prekršiocima koja u konačnici takođe daje preventivne efekte u smislu discipliniranja učesnika u saobraćaju. Finansijski efekti na osnovu izdatih prekršajnih naloga za prekršaje po osnovu Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima BiH, mjeru se u milionskim iznosima sredstava u toku jedne godine koja se inkasiraju u javni budžet.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu gore navedenih statisitičkih pokazatelja, u narednom periodu je opredjeljujuće potrebno da svi nadležni organi i institucije u ovoj oblasti zajednički djeluju u pravcu da se :

- nastavi na unapređenju i uvođenju novih tehnologija prevencije u oblast bezbjednosti saobraćaja,
- da nastojanja koja zajedničkim radom i analizama pokušavaju implemenirati nadležni organi i Stručne institucije kao što je IPI, Institucije koje IPI kao stručna Institucija pokušava da implementira na području F BiH, a za koje postoje realni osnovi i koje ne traže prevelika ulaganja, a za koje sigurno i druge relevantne institucije bi trebale naći javni interes, te efikasnije uvezivanje i iskorištavanje postojećih zajedničkih resursa, došlo bi se do niza interesantnih idejnih rješenja koja bi polučila još veću prevenciju u oblasti sigurnosti saobraćaja.
- pokušaju obezbjediti investicije u softveru za procesnu analitiku i sistem za prijenos informacija u realnom vremenu što bi povećalo efikasnost prevencije i represije u ovoj oblasti, u radu ovog i drugih sličnih sistema za prevenciju i represiju u saobraćaju, s ciljem povećanja bezbjednosti i discipliniranja učesnika u saobraćaju.
- podržati da se aktivnosti i napor IPI-ja da uvođenjem novih raspoloživih tehničkih dostignuća poboljša kvalitet rada stanica za tehnički pregled vozila, unaprijedi nadzor i video nadzor, stalna edukacija i unapređenje sistema kao i odgovornosti zaposlenih na stanicama,
- ovakve napore koji doprinose i poboljšanju stanja u oblasti tehničke ispravnosti vozila što direktno utiče i na poboljšanje bezbjednosti saobraćaja na putevima, a koji su i zvanično priznati certificiranjem sa ISO 27 001-2008 u ovoj oblasti i koje ima samo nekoliko rijetkih Institucija u BiH.
- podržati i novine koje konzorcij IPI-a-NET pokušava uvesti i koje se posebno odnose na idejna i tehnička rješenja kojima bi cilj bio sankcionisanje vozila sa istekom potvrda o ispunjavanju tehničko-eksploatacionalih uslova i preventivnih pregleda, kao prevencije odn. kao preventivnih mjera, svakako će doprinijeti većoj sigurnosti u saobraćaju, te pokazuje kako se saradnjom sa MUP-ovima može efikasnije djelovati u ovoj oblasti, a sve u opštem interesu.

Na kraju, ako kao društveno odgovorni članovi ove zajednice, želimo otvoriti vrata novim investicijama u privredi, stvoriti uslove za privredni rast, a s time povećati zaposlenost i standard građana, moramo sve učiniti, kako bismo naše puteve učinili što bezbjednijim sa saobraćaj.

Primjeri za ovakav društveno odgovoran angažman su dostignuća koja imaju u sebi implementirane EU standarde i koja je i IPI kao stručna institucija dobila sa dostizanjem prestižnog certifikata ISO 27001-2008 u svom domenu, te sve napore koje su MUP-ovi učinili i implementirali

u oblasti sigurnosti dokumenata i ispunjenje najstrožijih normi i EU standarda, kako bi se nastavio post vizni režim za građane BiH.

To su primjeri koji pokazuju da imamo kadrovske i tehničke resurse da se nosimo sa svim izazovima koji se nalaze pred nama i da kao odgovorni društveni subjekti stvaramo općenito bezbjedniji ambijent u svim segmentima života, posebice u oblasti sigurnosti saobraćaja.

